

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

نرنج بوک

تلاشی در مسیر موفقیت

۱۷ آذر ماه ۱۴۰۲

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، گلناز بینقی، محمدابراهیم توزندهجانی، آروین حسینی، محمد حمیدی، علی قهرمانزاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، محمد نظامی	ریاضی و آمار
سیدعلیرضا احمدی، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، سجاد غلامپور سیوکی، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان، شیوا نظری	علوم و فنون ادبی
امیرمهدی افشار، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، کوثر شاهحسینی، فاطمه صفری، حبیبه محبی، سید محمد مدنی دینانی	جامعه‌شناسی
حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد حبیبی	روان‌شناسی
محمود بادبرین، ولی برچی، مجید بیگلری، حسین رضایی، اسماعیل علیپور، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان	عربی زبان قرآن
علی آقاجانپور، زهرا دامیار، فاطمه سخایی، امیرحسین کاروین، محمد ملک‌آبادی‌زاده، جواد میربلوکی	تاریخ و جغرافیا
حسین آخوندی راهنماچی، محمد آقاصالح، پرگل رحیمی، سبا جعفرزاده صابری، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، فرهاد قاسمی‌نژاد، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری	فلسفه و منطق
مبین خزینی، آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، زهرا محمدی، سید محمد مدنی دینانی	اقتصاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	ویراستار رتبه برتر کنگور	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزندهجانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارضائی، علی مرشد، محمد حمیدی، آروین حسینی	—	الهه شهپازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان،	سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاهحسینی	کوثر شاهحسینی	فاطمه صفری،	آرش مرتضائی‌فر	زهرة قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	محمد صمدی زاداسفنگره، فرهاد علی‌نژاد	صبا صفایی	زهرة قموشی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	آرتین کیانی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار	زهرا دامیار	—	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد،	کیانا یوسف‌زاده	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	مرتضی عزیزی	رامیلا عسگری	زهرة قموشی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهرة قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۳»

(معمده بپیرایی)

فرض می‌کنیم x راه از C به D وجود دارد.

برای مسیر رفت و برگشت با در نظر گرفتن شرط داده شده، مسیری‌های ممکن و تعداد حالت‌های آن را می‌نویسیم:

$$ABDBA \Rightarrow 3 \times 2 \times 1 \times 2 = 12$$

$$ABDCA \Rightarrow 3 \times 2 \times 1 \times 2 = 12$$

$$ACDCA \Rightarrow 2 \times 1 \times 1 \times (1-1) \times 1 = 2x^2 - 2x$$

$$ACDBA \Rightarrow 2 \times 1 \times 2 \times 3 = 12$$

$$2x^2 - 2x + 12x + 12x + 12 = 132$$

$$\Rightarrow 2x^2 + 22x - 120 = 0 \xrightarrow{+2} x^2 + 11x - 60 = 0$$

$$\Rightarrow (x-4)(x+15) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=4 \text{ ق ق} \\ x=-15 \text{ غ ق ق} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۲- گزینه «۲»

(معمده ابراهیم توزنده‌بانی)

نکته: حائز اهمیت در این سؤال حرف «ی» است که در اول کلمه نقطه‌دار (ی) و در آخر کلمه بدون نقطه (ی) ظاهر می‌شود. حالت‌های مختلف را مطابق زیر در نظر می‌گیریم:

$$1) \frac{3}{4!} \frac{1}{4!} \{ \text{ت، ف، ق} \}$$

$$2) \frac{2}{4!} \frac{1}{4!} \{ \text{ق، ت} \}$$

$$3) \frac{2}{4!} \frac{1}{4!} \{ \text{ق} \}$$

$$4) \frac{2}{4!} \frac{1}{4!} \{ \text{ت} \}$$

طبق اصل ضرب تعداد حالات ممکن را به دست می‌آوریم:

$$\text{حالت ۱: } 3 \times 4! = 72$$

$$\text{حالت ۲: } 2 \times 4! = 48$$

$$\text{حالت ۳: } 2 \times 4! = 48$$

$$\text{حالت ۴: } 2 \times 4! = 48$$

در نتیجه طبق اصل جمع داریم:

$$72 + 48 + 48 + 48 = 216$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۳- گزینه «۳»

(علی قورمان‌زاده)

با توجه به اینکه باید عدد، فرد و مجموع رقم یکان و دهگان بزرگتر از ۱۲ باشد، رقم یکان ۹ و رقم دهگان حتماً ۸ می‌شود، پس داریم:

$$3 \times 2 \times 1 \times 1 = 6$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۴- گزینه «۳»

(امیرمحمودیان)

برای آن که اشتراک A و B تهی باشد، هر عضو مجموعه U سه حالت دارد:

(الف) فقط در A باشد.

(ب) فقط در B باشد.

(ج) نه در A باشد و نه در B .

برای مثال، اگر عدد ۱ فقط در B ، عدد ۲ فقط در B ، عدد ۳ نه در A و نه در B ، عدد ۴ فقط در A ، عدد ۵ نه در A و نه در B و عدد ۶ فقط در B باشد، زیرمجموعه‌های A و B به صورت زیر تشکیل می‌شوند که با هم هیچ اشتراکی ندارند ($A \cap B = \emptyset$):

$$A = \{4\}$$

$$B = \{1, 2, 6\}$$

پس طبق اصل ضرب، از آنجا که هر عضو مجموعه U ، ۳ حالت دارد، تعداد کل حالات برابر است با:

$$3 \times 3 \times 3 \times 3 \times 3 \times 3 = 3^6 = 729$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۵- گزینه «۱»

(معمده بپیرایی)

برای به دست آوردن تعداد زیرمجموعه‌های یک مجموعه از فرمول ترکیب استفاده می‌کنیم. بنابراین:

$$\binom{n}{n-2} = \frac{n!}{(n-2)! \times 2!} = \frac{n(n-1)(n-2)!}{(n-2)! \times 2}$$

$$\rightarrow \frac{n(n-1)}{2} = 28$$

$$\Rightarrow n(n-1) = 56 = 8 \times 7 \Rightarrow n = 8$$

با اضافه کردن ۲ عضو دیگر، مجموعه ۱۰ عضوی می‌شود که تعداد زیرمجموعه‌های ۳ عضوی آن برابر است با:

$$\binom{10}{3} = \frac{10!}{7! \times 3!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{7! \times 3 \times 2 \times 1} = \frac{5 \times 3 \times 8}{1} = 120$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱ تا ۱۱)

۶- گزینه «۳»

(فهرشید کریمی)

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

$$n(S) = \binom{9}{5} = \frac{9!}{(9-5)! \cdot 5!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5!}{4! \times 5!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6}{4 \times 3 \times 2 \times 1} = 126$$

از آنجایی که فقط مربی و سرپرست مجاز به رانندگی هستند، پس حداقل یکی از این دو نفر را انتخاب می‌کنیم:

$$n(A) = \binom{2}{2} \binom{5}{3} + \binom{2}{2} \binom{2}{1} \binom{5}{2} + \binom{2}{1} \binom{2}{1} \binom{5}{3} + \binom{2}{1} \binom{5}{4}$$

یکی از مربی و سرپرست مربی و سرپرست مربی و سرپرست مربی و سرپرست
 ۱ بازیکن ذخیره ۱ بازیکن ذخیره ۱ بازیکن اصلی ۳ بازیکن اصلی
 ۳ تا از بازیکن‌های اصلی ۲ بازیکن اصلی

$3\sqrt{30}$ = انحراف معیار جدید و 27 = میانگین جدید

$(3\sqrt{30})^2 = 270$ = واریانس جدید

$$\Rightarrow \frac{\text{میانگین جدید}}{\text{واریانس جدید}} = \frac{27}{270} = \frac{1}{10} = 0.1$$

(ریاضی و آمار، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

ریاضی و آمار (۲)

(امیر مضموران)

گزینه ۳

f تابعی ثابت است. فرض می‌کنیم $f(x) = c$ در این صورت $f(\alpha) = f(\beta) = c$ است. بنابراین:

$$2c^2 = 5c + 3 \rightarrow 2c^2 - 5c - 3 = 0$$

$$\Delta = 25 - 4(2)(-3) = 49 > 0$$

$$\Rightarrow c = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$$

$$c = \frac{5 \pm 7}{4} \Rightarrow \begin{cases} c = 3 \\ c = -\frac{1}{2} \end{cases} \xrightarrow{\text{مجموع مقادیر ممکن}} 3 + (-\frac{1}{2}) = \frac{5}{2}$$

(ریاضی و آمار، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

(علی قورمان‌زاده)

گزینه ۴

چون تابع f همانی است، پس:

$$f(2k) = 2k, f(-k) = -k$$

$$(2k - k^2, 3k - (-k)) = (2k - k^2, 4k)$$

معادله نیمساز ناحیه دوم و چهارم به صورت $y = -x$ است، پس:

$$2k - k^2 = -4k \rightarrow 2k - k^2 + 4k = 0$$

$$\Rightarrow k^2 - 6k = 0 \Rightarrow k(k - 6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} k = 0 \\ k = 6 \end{cases}$$

چون $k \neq 0$ پس:

$$f(\sqrt{k}) \xrightarrow{\text{همانی}} f(\sqrt{6}) = \sqrt{6}$$

(ریاضی و آمار، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

(آروین حسینی)

گزینه ۳

تابع $f(x) = x$ و $g(x) = -x$ است، پس داریم:

$$\begin{cases} f(x^2 - x) = x^2 - x \Rightarrow f(x^2 - x) - g(4x - 9) = 1 \\ g(4x - 9) = -(4x - 9) \end{cases}$$

$$\Rightarrow x^2 - x + 4x - 9 = 1 \Rightarrow x^2 + 3x - 10 = 0$$

$$\Rightarrow (x + 5)(x - 2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -5 \\ x = 2 \end{cases}$$

اختلاف مقادیر x برابر است با:

$$2 - (-5) = 7$$

(ریاضی و آمار، تابع، صفحه‌های ۲۱ تا ۳۳)

(مهم بصیرایی)

گزینه ۲

$$\frac{f(-3) = 0}{\text{ضابطه اول}} \rightarrow -3b + 2 = 0 \Rightarrow b = \frac{2}{3} \rightarrow \frac{2}{3}x + 2$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{\binom{2}{2}\binom{5}{3} + \binom{2}{2}\binom{2}{1}\binom{5}{2} + \binom{2}{1}\binom{2}{1}\binom{5}{3} + \binom{2}{1}\binom{5}{4}}{\binom{9}{5}}$$

$$= \frac{10 + 20 + 40 + 10}{126} = \frac{80}{126} = \frac{40}{63}$$

(ریاضی و آمار، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۲۷)

(کتاب آبی پیمانته‌ای)

گزینه ۲

هر یک از موارد را بررسی می‌کنیم:

«الف»: گام‌های چرخه آمار به هم وابسته‌اند و بر یکدیگر به شدت تأثیر می‌گذارند.

«ب»: در نقد شاخص‌های گزارش، دلیل گزارش شدن یا نشدن شاخص‌های پراکندگی و مرکزی باید بیان شوند.

«ج»: صحیح است.

(ریاضی و آمار، آمار و احتمال، صفحه ۳۸)

(مهم ممیری)

گزینه ۸

مجموع مقادیر ممکن $\{2, 3, 5\}$ اعداد اول تاس

$\{(ر, ر), (پ, ر), (ر, پ)\}$ حداقل یک سکه رو باشد

$$n(S) = 6 \times 2 \times 2 = 24$$

$$n(A) = \frac{3}{6} \times \frac{3}{6} = \frac{9}{36} = \frac{1}{4}$$

حداقل یک سکه رو باشد تاس عددی اول باشد

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{9}{24} = \frac{3}{8}$$

(ریاضی و آمار، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۷)

(مهم نظامی)

گزینه ۴

فضای نمونه‌ای انتخاب ۵ مهره از ۷ مهره داخل کیسه به صورت زیر است:

$$n(S) = \binom{7}{5} = \frac{7!}{5! \times 2!} = \frac{7 \times 6 \times 5!}{5! \times 2!} = 21$$

برای پیشامد خواسته شده حالت‌های زیر را خواهیم داشت:

یک مهره آبی و سه مهره سیاه و یک مهره سفید

$$\binom{2}{1} \times \binom{3}{3} \times \binom{2}{1} = 2 \times 1 \times 2 = 4$$

سه مهره سیاه و دو مهره سفید

$$\binom{2}{2} \times \binom{3}{3} = 1 \times 1 = 1$$

یک مهره آبی و دو مهره سیاه و دو مهره سفید

$$\binom{2}{2} \times \binom{3}{2} \times \binom{2}{1} = 1 \times 3 \times 2 = 6$$

$$\Rightarrow n(A) = 4 + 1 + 6 = 11$$

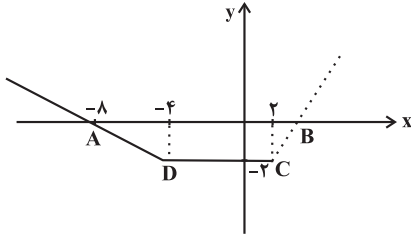
$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{11}{21}$$

(ریاضی و آمار، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(کتاب آبی پیمانته‌ای)

گزینه ۱

با توجه به نمودار داده شده، میانگین ۱۰ و انحراف معیار $5/\sqrt{48} = \sqrt{30}$ است. با ۳ برابر کردن داده‌ها میانگین برابر ۳۰ خواهد شد و انحراف معیار برابر $3\sqrt{30}$ خواهد شد. همچنین اگر ۳ واحد از هر داده کم کنیم، میانگین برابر ۲۷ خواهد شد و انحراف معیار تغییری نخواهد کرد. پس داریم:

$$y = -\frac{1}{2}x - 4 : \begin{array}{l|l} -4 & -8 \\ \hline -2 & 0 \end{array}$$

از آنجا که تابع $f(x)$ با محور x تشکیل دوزنقه می‌دهد، پس ضابطه سوم شیب مثبت دارد و از نقطه $(2, -2)$ می‌گذرد که به صورت خط‌چین رسم شده است. مساحت دوزنقه ۱۷ واحد مربع است. ارتفاع آن نیز ۲ واحد است:

$$S_{ABCD} = 17 \Rightarrow \frac{1}{2} \times 2(AB + CD) = 17 \Rightarrow AB + CD = 17$$

طول ضلع CD برابر است با:

$$CD = 2 - (-4) = 6$$

$$\Rightarrow AB + 6 = 17 \Rightarrow AB = 11 \Rightarrow x_B - x_A = 11$$

پس طول نقطه B برابر ۳ است.

$$\Rightarrow x_B - (-8) = 11 \Rightarrow x_B = 3$$

حال با داشتن دو نقطه $(3, 0)$ و $(2, -2)$ ضابطه سوم را به دست می‌آوریم:

$$\text{شیب خط} = a = \frac{0 - (-2)}{3 - 2} = 2 \Rightarrow y = 2x + b \xrightarrow{(2, 0)}$$

$$0 = 2 \times 3 + b \Rightarrow b = -6 \Rightarrow y = 2x - 6$$

$$\Rightarrow f(5) = 2 \times 5 - 6 = 4$$

(ریاضی و آمار، (۱)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۹- گزینه «۲»

(علی قورمان زاده)

تابع ثابت است، بنابراین:

$$f(x) = c \Rightarrow \frac{ax^2 + 3x}{3x^2 + ax} = \frac{c}{1} \Rightarrow ax^2 + 3x = 3cx^2 + acx$$

$$\begin{cases} a = 3c \\ 3 = ac \end{cases} \Rightarrow 3 = (3c)c \Rightarrow c^2 = 1 \xrightarrow{c < 0} c = -1$$

مقدار برد منفی است

$$\Rightarrow a = 3(-1) = -3$$

$$f(x) = -1$$

$$\xrightarrow{x \neq 0, 1} f(x) = -1 \Rightarrow f(\sqrt{3}) + a = -1 - 3 = -4$$

ریشه‌های مخرج

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷)

۲۰- گزینه «۳»

(مهمر ممیری)

$x = 2$ در فاصله $2 \leq x \leq 4$ قرار دارد، پس ابتدا دو نقطه از نمودار را انتخاب می‌کنیم و ضابطه تابع g را برای $2 \leq x \leq 4$ می‌نویسیم:

$$\begin{vmatrix} 2 & 4 \\ 3 & -1 \end{vmatrix} \Rightarrow m = \frac{-1 - 3}{4 - 2} = -2$$

(شیب)

$$\text{خط معادله } y - 3 = -2(x - 2) \Rightarrow y = -2x + 7$$

در نتیجه داریم:

$$x = 3 \Rightarrow g(3) = -2 \times 3 + 7 = 1$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۲ تا ۳۳)

$$\xrightarrow{x=0} f(0) = 0 + 2 = 2 \Rightarrow a = 2$$

ضابطه اول

$$\text{ضابطه دوم ثابت است.} \Rightarrow 2k = 2 \Rightarrow k = 1$$

با توجه به آن که $a = 2$ و ضابطه دوم از نقطه $(0, 2)$ می‌گذرد، پس:

نمودار ضابطه سوم از نقاط $(2, 2)$ و $(3, 0)$ می‌گذرد. بنابراین:

$$\begin{cases} 2c + d = 2 \\ 3c + d = 0 \end{cases} \Rightarrow c = -2 \Rightarrow d = 6$$

$$\Rightarrow \frac{c+d}{ak} = \frac{-2+6}{2 \times 1} = \frac{4}{2} = 2$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۵- گزینه «۱»

(مهمر ابراهیم توزنده‌بانی)

می‌دانیم تابع ثابت به فرم $h(x) = c$ و تابع همانی به فرم $U(x) = x$ است، لذا:

$$\begin{cases} c = f(x) + kx \Rightarrow f(x) = c - kx \\ x = 3kx + g(x) - 5 \Rightarrow x - 3kx + 5 = g(x) \end{cases}$$

$$\Rightarrow g(x) = (1 - 3k)x + 5$$

از طرفی چون نمودار توابع $f(x)$ و $g(x)$ در هیچ نقطه‌ای یکدیگر را قطع نمی‌کنند، پس موازی‌اند لذا شیب یکسان دارند، در نتیجه:

$$1 - 3k = -k \Rightarrow 2k = 1 \Rightarrow k = \frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۶- گزینه «۲»

(گلناز بینقی)

$$2000 = 1 \text{ واحد} , C(2) = 1 , 9 - 7 = 2 = \text{خودروی اول}$$

$$C(3) = 3 + \frac{1}{2} = \frac{7}{2} , 10 - 7 = 3 = \text{خودروی دوم}$$

$$\text{واحد} \frac{7}{2} = \frac{x}{2000} \Rightarrow x = \frac{7 \times 2000}{2} = 7000$$

$$C(9) = \frac{1}{2} , 16 - 7 = 9 = \text{خودروی سوم}$$

$$\text{واحد} \frac{1}{2} = \frac{x}{2000} \Rightarrow x = \frac{1 \times 2000}{2} = 1000$$

مجموع هزینه‌های ۳ خودرو: $2000 + 7000 + 1000 = 10000$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه ۳۳)

۱۷- گزینه «۳»

(ابوالفضل بهاری)

در گزینه دوم قسمت $(x \geq 0)$ غلط ترسیم شده است. در گزینه چهارم قسمت $(x = -1)$ ، نادرست مشخص شده و در گزینه اول نیز قسمت‌های $(x \geq 0)$ و $(x = -1)$ نادرست رسم شده است.

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۸- گزینه «۳»

(امیر مهموریان)

ابتدا ضابطه اول و دوم تابع $f(x)$ را رسم می‌کنیم:

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۲۱- گزینه «۴»

(شیوا نظری)

آثار نثر موزون: آثار خواجه عبدالله انصاری - «کشف‌الاسرار و عدة‌الابرار»
میبدی

نمونه نثر فنی: کلیله و دمنه

برخی آثار منثور قرن پنجم و ششم: قابوس‌نامه - تاریخ بیهقی - چهارمقاله
نظامی عروضی - مقامات حمیدی - کلیله و دمنه

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: به کارگیری سجع، ویژگی اصلی نثر موزون است.

گزینه «۲»: در این دوره نثر ساده به کمال رسید و نثر مصنوع هم رایج شد.

گزینه «۳»: از نمونه‌های نثر فنی می‌توان به «کلیله و دمنه» از ابوالعالی
نصرالله منشی اشاره کرد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۵)

۲۲- گزینه «۴»

(شیوا نظری)

عبارات کوتاه قائم مقام گاهی موزون و مسجع است و متکلف نیست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۲۳- گزینه «۳»

(سپاد غلام‌پور سیوکی)

این شعر از خاقانی شروانی است که از شاعران سبک عراقی (منطقه آذربایجان)
محسوب می‌شود. در شعر کلمات بیگانه زیادی به کار نرفته است، اما کلمات
مهجور و دشوار هم در شعر دیده نمی‌شوند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «نفس صبح» اضافه استعاره (استعاره مکنیه) است، ضمناً شاعر
در جاهای دیگری هم خصوصیات انسانی را به «صبح» و «باد» نسبت داده
است که همگی استعاره‌اند. ترکیب «غالیه‌فام» در بیت چهارم به معنای
«غالیه‌رنگ و غالیه‌گون» یعنی «سیاه‌رنگ» است که اگر آن را در معنای
«غالیه‌گون» در نظر بگیریم، تشبیه است. در بیت سوم هم «نامه، کبوتر و
بام» مراعات‌نظیر دارند.

گزینه «۲»: شاعر احوالات شخصی خود را بیان می‌کند (درون‌گرایی) و از
ناکامی خود در عشق سخن می‌گوید و بخت ناموافق را سرزنش می‌کند.

گزینه «۴»: جایگاه قافیه‌های شعر و محتوای آن نشان از قالب غزل دارند.
زبان شعر هم پیچیدگی خاصی ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۸۶)

۲۴- گزینه «۴»

(سپاد غلام‌پور سیوکی)

در این بیت مفاهیم دینی و همچنین تعبیرهای «اسیر رنگ شدن و بی‌رنگی»
دیده می‌شود که مفاهیمی عرفانی و از ویژگی‌های سبک عراقی هستند. بیت
از مثنوی معنوی مولانا است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: واژه «بادافره» نشانه از توجه گروهی شاعران این دوره به
باستان‌گرایی و واژگان کهن است. بیت سروده ملک‌الشعرا بهار است.

گزینه «۲»: استفاده از زبان مردم کوچه و بازار و اصطلاحات عامیانه
(کلانمدی‌ها - شماها) از ویژگی‌های بارز گروهی از شاعران دوره بیداری
است. بیت سروده میرزاده عشقی است.

گزینه «۳»: اشاره به اهمیت وطن که از مفاهیم فکری دوره بیداری است.
این بیت هم از بهار است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴)

۲۵- گزینه «۲»

(بایسن موریان)

این بیت از ملمعات سعدی گزینش شده است. توجه داشته باشید که
شاعران، گاهی اشعاری سروده‌اند که ترکیبی از زبان فارسی و عربی است.
مصراع دوم بیت گزینه «۲»، اشاره به آیه یا حدیث خاصی ندارد، بلکه
سعدی ادامه مفهوم مصراع اول را به زبان عربی سروده‌است. این نوع از اشعار
را «ملمع» می‌نامند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «قل هو الله احد» تضمین است.

گزینه «۳»: مصراع دوم، تضمینی است از بیت معروف سعدی شیرازی:
خوش می‌روی به تنها، تن‌ها فدای جانت / مدهوش می‌گذاری یاران مهربانت
گزینه «۴»: «کل یوم هو فی شأن» تضمین است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۲۶- گزینه «۱»

(مجتبی فرهاری)

در دو بیت تلمیح یافت می‌شود.

«الف»: بیت فاقد تلمیح است.

«ب»: به داستان حضرت موسی (ع) اشاره دارد.

«ج»: بیت، گفت‌وگویی بین شیرین و خسرو از منظومه «خسرو و شیرین»
نظامی است و تلمیحی در آن یافت نمی‌شود؛ چرا که در تلمیح، اشاره
غیرمستقیمی به داستان می‌شود و در این بیت، اشاره مستقیم به داستان
خسرو، شیرین، فرهاد و... دارد.

«د»: اشاره به داستان عاشقانه وامق و عذرا

«ه»: بیت فاقد تلمیح است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۲۷- گزینه «۳»

(سعید پعفری)

مراعات نظیر: سر، پهلو، سینه، بالین، بستر / تلمیح: ندارد.

تشریح سایر ابیات:

گزینه «۱» تضمین: مصراع دوم، برگرفته از شعر «بوی جوی مولیان آید
همی» از رودکی / جناس ناهمسان: کوی، جوی

گزینه «۲»: تلمیح: اشاره به داستان منصور حلاج دارد. / استعاره: شمع آمد
و گفت. (تشخیص)

گزینه «۴»: جناس: بر، در / تضمین: «مرا به میکده بر، در خم شراب انداز»
از حافظ

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۲۸- گزینه ۴

جناس: حال و سال/ مجاز: «چشم» مجاز از «نظر» / استعاره: «ماه» استعاره از «معشوق»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: جناس: گر، در، سر / مجاز: «سر» مجاز از قصد و اندیشه / استعاره ندارد.

گزینه ۲: جناس: ندارد. / مجاز: «چمن» مجاز از باغ / استعاره: «سرو» روان «استعاره از معشوق / «خجالت کشیدن چمن»: استعاره مکنیه و تشخیص

گزینه ۳: جناس: نار و کار/ مجاز: ندارد. / استعاره: شاعر صبر را مانند انسان مورد خطاب قرار داده است و آرایه تشخیص (استعاره) شکل گرفته است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۲۹- گزینه ۱

بیت «الف»: جناس همسان: «قدم» مصراع اول: پا؛ «قدم» مصراع دوم: قد / جناس همسان: «در» مصراع اول: اندر؛ «در» مصراع دوم: دربار / فاقد واژه آرای

بیت «ب»: فاقد استعاره (توجه داشته باشید که «چشم ارادت» اضافه اقترانی است و «لاله» و «سنبل» نیز در معانی حقیقی خود به کار رفته‌اند و در اصل، شاعر «رو» و «مو» را به صورت مضمّر و تفضیلی به «لاله» و «سنبل» تشبیه کرده است). / جناس ناهمسان: «روی» و «موی»

تشریح سایر ابیات:

بیت «ج»: کنایه: «بر دل غبار داشتن» کنایه از مکتوب بودن / تشبیه: «سیلاب نیستی»: اضافه تشبیهی

بیت «د»: مجاز: «دل» مجاز از درون و داخل / تقابل سجع‌های متوازی و متوازن، پدیدآورنده آرایه موازنه است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۰- گزینه ۱

در این بیت، «دوری» در معنای «دور هستی» و «دور» در معنای «روزگار» به کار رفته است و نمی‌توانند پدیدآورنده آرایه اشتقاق باشند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «تکبر» و «کبریا»

گزینه ۳: «احتیاج» و «حاجت»

گزینه ۴: «داد» و «دادگر»

(علوم و فنون ادبی (۱)، بریع لفظی، صفحه ۹۹)

۳۱- گزینه ۳

الف) دارای تبصره قافیه (حروف الحاقی) است. صامت «ی» در پایان واژگان مختموم به مصوت بلند «ا» و «او» اگر تفاوتی در معنا ایجاد نکند، الحاقی است.

ب) «برد» و «فشرد» کلمات قافیه و «رد» نیز حروف اصلی قافیه است.

(سیدعلیرضا امیری)

ج) «وفات» اول یعنی وفای تو و «وفات» دوم یعنی مرگ، در نتیجه نمی‌توانیم بگویم حرف «ت» الحاقی است؛ چرا که در «وفات» دومی، «ت» جزء خود واژه است.

د) واژه «درو» و واژه «پرتو» بنا بر قاعده ۲ و با حروف اصلی «و» و «ه» که صدای OW می‌دهد و شامل مصوت کوتاه «و» و صامت «و» است، قافیه این بیت را تشکیل داده‌اند.

ه) واژه «وحی» در مصراع نخست، نمی‌تواند با «نهی» هم‌قافیه شود، چرا که املائی حروف اصلی قافیه در آن‌ها متفاوت است (عدم رعایت قافیه خطی).

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۲)

۳۲- گزینه ۴

با نگاهی گذرا به گزینه ۴ متوجه می‌شویم که در این بیت، قافیه اول در کلمات «گویا» و «شعلا» آمده است (قاعده ۱) و قافیه دوم در کلمات «شکر» و «عبهر» (قاعده ۲) پس قافیه‌های این بیت از لحاظ قاعده متفاوت‌اند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: قافیه اول در کلمات «جان» و «نادان» (قاعده ۲) و قافیه دوم در کلمات «نبود» و «نبود» (قاعده ۲) آمده است. توجه داشته باشید فعل «نبود» ردیف نیست؛ چرا که اولی در معنای «وجود ندارد»، در معنای یک فعل غیراسنادی، آمده است و دیگری، معنای اسنادی (نمی‌باشد) می‌دهد.

معنای مصراع اول: در عشق، دل و عقل و تن و جان وجود ندارد.

گزینه ۲: قافیه اول در کلمات «یاد» و «آزاد» (قاعده ۲) و قافیه دوم در کلمات «آید» و «آید» (قاعده ۲) آمده است. توجه داشته باشید فعل «آید» ردیف نیست؛ چرا که اولی در معنای «آمدن» در ساختار یک فعل مرکب آمده است و دیگری معنای اسنادی (شدن) می‌دهد. معنای مصراع دوم: اگر مرغ دلش از این قفس آزاد شود.

گزینه ۳: قافیه اول در کلمات «هجران» و «زندان» (قاعده ۲) و قافیه دوم در کلمات «داری» و «داری» (قاعده ۲) آمده است. توجه داشته باشید فعل «داری» ردیف نیست؛ چرا که اولی در معنای «دارا شدن» در ساختار یک فعل مفعول‌خواه آمده است و دیگری معنای گردانیدن (کردن) = ساختن می‌دهد و مفعول و مسند می‌خواهد. معنای مصراع دوم: آفاق و آسمان‌ها را در چشم من همچون زندان می‌کنی.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۲)

۳۳- گزینه ۴

وزن مصراع گزینه ۴، «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» است و سایر مصراع‌ها در وزن «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن» سروده شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۱۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

(سیدعلیرضا امیری)

(سیدعلیرضا امیری)

۳۴- گزینه ۱

(سیدعلیرشا احمدری)

وزن بیت گزینه ۱ «مفعول مفاعیلن مفاعیلن» است. وزنی ناهمسامان که قابلیت دسته‌بندی به صورت «مستفعل فاعلاتن مفعولن» را نیز دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: وزن بیت، «فاعلاتن مفاعیلن فعلن» است و قابلیت دسته‌بندی هجایی دیگری ندارد.

گزینه ۳: وزن بیت، «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن» است و قابلیت دسته‌بندی هجایی دیگری ندارد.

گزینه ۴: وزن بیت، «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» است (همسان) که قابلیت دسته‌بندی هجایی دوگانه را دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۳۵- گزینه ۴

(سیدعلیرشا احمدری)

در این بیت، واژه‌ای مختوم به مصوت بلند «او» و «ای» وجود ندارد و طبیعتاً نمی‌توان در آن، اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند یافت.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۱ و ۲: وزن ناهمسامان بیت، «مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن» است که دسته‌بندی همسان این وزن، «مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل» است.

گزینه ۳: در واژه «دو» در ابتدای هر دو مصراع، مصوت کوتاه «و» بلند تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیب)

۳۶- گزینه ۳

(سیدعلیرشا احمدری)

وزن بیت «الف»، «مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن» است و باید مصوت بلند «او» در واژه «دارو»، کوتاه تلفظ شود.

وزن بیت «ج»، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است و باید مصوت بلند «ای» در واژه‌های «صافی» و «جاری» کوتاه تلفظ شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

۳۷- گزینه ۱

(سیدعلیرشا احمدری)

وزن همه ابیات، «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است. تقطیع رکن به رکن بیت نخست:

ن د ا ر د ح ا ج ت م ش ش ا ط ر و ی گ ل / ع ذ ا ر م ا پ ر ط ا و و / س
م س ت ع ن ی / س ت ا ز ن ق ش / ن گ ا ر م ا

همانطور که مشخص است، در مصراع نخست، کسره اضافه پس از واژه‌های «حاجت»، «روی» و «گلعدار» و در مصراع دوم، واژه‌های «پر» و «نگار» بلند تلفظ می‌شود و همچنین واو عطف پس از واژه «نقش» بلند تلفظ می‌شود. (مجموعاً شش اختیار زبانی)

توجه: این بیت فاقد حذف همزه است. «است از» امکان حذف همزه را دارد؛ ولی همانطور که تقطیع رکن به رکن نشان داد، حذف همزه صورت نپذیرفته است. همچنین در عبارت «مستغنی است» حذف همزه نداریم؛

چرا که طبق تعریف حذف همزه، پیش از همزه محذوف می‌بایست صامت ساکن بیاید و در این‌جا واژه «مستغنی» مختوم به مصوت بلند «ی» است.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه ۲: حذف همزه: زمین از سایه: زمینز سایه / موارد تغییر کمیت مصوت کوتاه: کسره اضافه پس از واژه‌های «سایه»، «کوه» و «بار»

گزینه ۳: فاقد حذف همزه / موارد تغییر کمیت مصوت کوتاه: کسره اضافه پس از واژه‌های «سر» و «راه» و «دچار»

گزینه ۴: حذف همزه: عجز اضطرار ما: عجزضطرار ما / موارد تغییر کمیت مصوت کوتاه: کسره اضافه پس از واژه‌های «شیوه»، «اضطرار»، «پشت»، «قماش» و «کار»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۲)

۳۸- گزینه ۴

(عزیز الیاسی‌پور)

بیت گزینه ۴ درباره ناپایداری دنیا است و بقیه گزینه‌ها درباره غنیمت‌دانستن زمان و فرصت هستند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۵۵)

۳۹- گزینه ۲

(شیوا نظری)

هر دو بیت، اشاره به بخشندگی خداوند (بخشیدن و آموزش گناهان) دارند.

مفهوم سایر ابیات:

گزینه ۱: شکرگزاری خداوند به‌خاطر نعمتی که به شخص داده است. دقت کنید که «بخشندگی» خداوند با «نعمت‌بخشی» خداوند تفاوت دارد.

گزینه ۳: ازلی و ابدی بودن خداوند

گزینه ۴: فراتر بودن خداوند از درک و عقل

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه ۱۰۷)

۴۰- گزینه ۱

(سعید پعفری)

هر دو بیت گزینه ۱ به پایداری و ایستادگی در برابر سختی‌ها اشاره دارند.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه ۲: در بیت اول شاعر به رنج کشیدن و سختی‌های زندگی‌اش اشاره دارد. در بیت دوم شاعر می‌گوید همه بیماران جسمانی منتظر دوا و درمانند، ولی بیمار عشق طلب رنج بیشتری می‌کند.

گزینه ۳: در بیت اول شاعر به لزوم سختی کشیدن برای رسیدن به چیز باارزش می‌گوید و کوهکنی را که به دنبال گوهر (جوهرات) می‌گردد مثال می‌زند. در بیت دوم شاعر می‌گوید من هم مثل فرهاد کوهکن دچار بلای عشق هستم.

گزینه ۴: در بیت اول شاعر می‌گوید انسانیت از میان رفته است و شیخ در شهر به دنبال انسان و انسانیت می‌گشته است. در بیت دوم خاقانی کسانی را که از او تقلید می‌کنند به زاغ تشبیه می‌کند که سعی می‌کند شیوه راه رفتن کبک را بیاموزد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۳۹)

جامعه‌شناسی (۳)

۴۱- گزینه «۲»

(هیبه مهبی)

الف) بخشی از ذخیره دانشی ما را شکل می‌دهد ← دانش عمومی / دانش علمی

ب) مانند هوا برای انسان است ← دانش عمومی

ج) شناخت دقیق مسائل و ارائه راهکارهای صحیح را پیشنهاد می‌دهد ← دانش علمی

د) هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی، دارای آن است ← ذخیره دانشی

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۴۲- گزینه «۳»

(امیرمهری افشار)

گزینه «۳»: غلط (دانش علمی در مقابل دانش عمومی از ارزش ناچیزی برخوردار است). - صحیح

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صحیح - صحیح

گزینه «۲»: صحیح - غلط (این عبارت مربوط به دیدگاه دوم می‌باشد).

گزینه «۴»: صحیح - صحیح

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۴۳- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

- در جامعه‌شناسی بر اساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است. جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی‌اند.

- اقتصاد، حقوق، سیاست، تاریخ، باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، زبان‌شناسی، مدیریت، روان‌شناسی اجتماعی و جغرافیای انسانی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

- دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آنها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۶)

۴۴- گزینه «۴»

تشریح عبارت نادرست:

«جامعه‌شناسی خرد» کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی و مطالعه می‌کند؛ «جامعه‌شناسی کلان» ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۶)

۴۵- گزینه «۲»

(آریتا بیرقچی)

جوامع مبتنی بر تبیین ← پیش‌بینی رفتارها را تضمین می‌کند.

در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید ← ساختار اجتماعی

بی‌نظمی بیشتر از نظم به چشم می‌آید ← اشتراک میان راننده‌ای که در شانه خاکی جاده رانندگی می‌کند با پزشکی که بیماران خود را در مطب منتظر می‌گذارد.

هر چه همبستگی اجتماعی میان افراد یک گروه بیشتر باشد انحرافات اجتماعی در آن گروه کاهش می‌یابد ← تبیین تجربی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۳، ۲۵ و ۲۸)

۴۶- گزینه «۴»

(هیبه مهبی)

الف) در اوایل قرن نوزدهم میلادی، با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد.

ب) جامعه‌شناسی تبیینی همان رویکرد پوزیتیویستی (جامعه‌شناسی پوزیتیویستی) به معنای وحدت روش علوم است؛ یعنی در همه دانش‌های علمی، روش مطالعه، یکسان است و آن روش تجربی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۲۵)

۴۷- گزینه «۱»

(سیرمهر مدنی دینانی)

اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم برای تعیین اینکه چه کسی از نژاد برتر برخوردار است و برگزاری جشنواره‌های زیبایی در روزگار ما، نشان‌دهنده تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده‌اند که مربوط به سقوط ارزش‌ها از پیامدهای نادیده گرفتن معنای کنش می‌باشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۸)

۴۸- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

متن تصحیح شده:

تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد. برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی، کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت. نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۴۰)

۴۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

بررسی و مطالعه پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آن‌ها، به نتیجه‌گیری‌های غلط و اشتباه منجر می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۴)

۵۰- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

پس از انقلاب صنعتی، مسئله خودکنشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

جامعه‌شناسی (۱)

۵۱- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانته‌ای)
هویت فرهنگی جوامع اسلامی از نظر مستشرقان و تاریخ‌نگاران غربی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست؛ بلکه هویتی سکولار و دنیوی است که به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌گردد. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۰۵)

۵۲- گزینه ۳»

(فاطمه صفری)
قدرت اجتماعی هنگامی پیدا می‌شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران تأثیر بگذارد و اراده و کار ارادی آنان را به خدمت بگیرد.

نظام فرهنگی عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تعیین می‌کند و اگر عملکرد نظام سیاسی در جهت عقاید و ارزش‌های فرهنگی جامعه باشد، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را نیز تأمین می‌کند؛ اما اگر نظام سیاسی به دلایل داخلی و یا تحت تأثیر و فشار عوامل خارجی، از اصول و ارزش‌های فرهنگی خود عدول کند، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را کاهش می‌دهد. نظام سیاسی نیز اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود، به بسط و توسعه فرهنگ کمک می‌کند و اگر از ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگی دور شود زمینه تعارضات، تزلزل و بحران‌های فرهنگی و هویتی را پدید می‌آورد.
قدرتی که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست می‌آید، دارای مقبولیت است و قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد، اقتدار نامیده می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۷، ۱۱۸ و ۱۲۰)

۵۳- گزینه ۳»

(کوثر شاه‌سینتی)
الف) هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند، سیاست پدید می‌آید.
ب) لیبرال دموکراسی، نوعی نظام سیاسی است که ادعا می‌کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می‌یابد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۲)

۵۴- گزینه ۴»

(کوثر شاه‌سینتی)
روند بسط فرهنگ را به خوبی می‌توان در گسترش معانی و ارزش‌های خانواده مشاهده کرد.
کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی به منزله محدود شدن گستره آن است که می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد.
راه گسترش هر فرهنگ، شناختن (اندیشیدن)، پذیرفتن و عمل کردن به آن است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۲۷)

۵۵- گزینه ۳»

(ریحانه امینی)
فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت، از کارکردهای مهم نهاد خانواده است.

هدف اسلام تأسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن است. لازمه تحقق این هدف، داشتن جمعیت مناسب است.

کاهش جمعیت، شاخص و نشانه جهان اجتماعی متجدد است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۲۸ و ۱۲۹)

جامعه‌شناسی (۲)

۵۶- گزینه ۳»

(فاطمه صفری)
پرسی‌گزینها:

گزینه ۱» درست - نادرست (مربوط به نسل اول منورالفکران است).

گزینه ۲» نادرست (مربوط به نسل دوم منورالفکران است). - نادرست (اعتراض آنها به روشنفکران نسل اول، از نوع اعتراضات قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیسم بود).

گزینه ۳» نادرست (مربوط به نسل دوم روشنفکران است). - درست

گزینه ۴» درست - درست

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پدید، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۳)

۵۷- گزینه ۲»

(امیرمهری افشار)
پرسی عبارات نادرست:

امام خمینی (ره) انقلاب را هنگامی آغاز کرد که شاه تحت حمایت دولت‌های غربی بود و مأموریت حفظ امنیت منطقه را برعهده داشت. روشنفکران چپ نیز از صحنه رقابت‌های سیاسی داخلی کشور حذف شده بودند.

امام خمینی (ره) به‌عنوان یک مرجع دینی، مردم و عالمان را از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز بازگرداند.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پدید، صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۱۹)

۵۸- گزینه ۲»

(ریحانه امینی)
تشریح عبارات نادرست:

منورالفکران غرب‌گرا برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام نمی‌دانستند بلکه بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.

قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت و قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پدید، صفحه‌های ۱۱۰ و ۱۱۱)

۵۹- گزینه ۳»

(سبیه مهبی)

فعالیت اجتماعی - سیاسی	ویژگی	نمونه تاریخی
مقاومت منفی	همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه	تدوین رساله‌های جهادیه
فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی	اصلاح رفتار حاکمان یا ساختار حکومت	جنبش تنباکو
انقلاب اجتماعی	تغییر ساختار سیاسی	جنبش عدالتخانه، انقلاب مشروطه

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پدید، صفحه ۱۱۸)

۶۰- گزینه «۴»

(آزیتا پیرقی)

افتراق انقلاب اسلامی با انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار ← انقلاب اسلامی ایران فقط یک انقلاب سیاسی نبود بلکه هویتی فرهنگی و تمدنی داشت، در حالی که انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غربی موفق می‌شدند ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند. پیامد انقلاب اسلامی ایران بر جهان غرب ← از دست رفتن اعتبار ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس

اقدامات جهان غرب در مقابله با حرکت مستقلی که در جهان اسلام شکل گرفته است ← ارائه تفسیرهای سکولار از اسلام و حمایت از اسلام آمریکایی (جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان پدید، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۳۱ تا ۱۳۳)

روان‌شناسی

۶۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- در ساعات اولیه بعد از یادگیری، هر چه زمان بگذرد، مطالب بیش‌تری فراموش می‌شوند (رابطه مستقیم)، اما بعد از آن، شدت فراموشی کاهش می‌یابد (رابطه باز هم مستقیم است اما شیب کم‌تری دارد).

- بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است. (روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

۶۲- گزینه «۲»

(ممبر رضا توکلی)

یادداشت کردن یک مطلب برای جلوگیری از فراموشی، به فراهم کردن یک نشانه بیرونی اشاره دارد.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۱۰۳)

۶۳- گزینه «۱»

(ممبر رضا توکلی)

شرکت در آزمون‌های مکرر شما را جهت بازیابی موفق، توانمندتر می‌سازد. هرچه بیشتر آزمون دهید نشانه‌های بازیابی بیشتری کسب خواهید کرد؛ به این پدیده اصطلاحاً «اثر آزمون» می‌گویند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۱۰۹)

۶۴- گزینه «۳»

(ممبر میببی)

پاسخ این سؤال در حافظه بلندمدت ثبت می‌شود، نه کوتاه‌مدت؛ چرا که هم دانش عمومی و دانش شخصی و تجارب جام جهانی سال ۲۰۲۲ در حافظه بلندمدت جای دارند.

نکته: این سؤال در رابطه با کسانی که در این بازی شرکت کرده‌اند، مربوط به حافظه رویدادی و برای سایر افراد مربوط به حافظه معنایی ایشان می‌شود.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۶۵- گزینه «۱»

(ممبر میببی)

برای اینکه حافظه شما پذیرای اطلاعات جدید باشد، سعی کنید در ابتدا، درباره اهمیت آن، اطلاعات کسب کنید. مطالب مهم و کاربردی، دوست‌داشتنی هستند، چیزی را که دوست نداشته باشیم، به راحتی رمزگردانی نمی‌شوند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۱۰۵)

۶۶- گزینه «۲»

(مهری ماهری)

رمزگردانی به سه دسته دیداری، شنیداری و معنایی تقسیم می‌شود. گزینه «۲» اشاره به رمزگردانی معنایی، گزینه «۳» اشاره به رمزگردانی دیداری و گزینه «۴» اشاره به رمزگردانی شنیداری دارد. با توجه به اینکه رمزگردانی معنایی پایدارتر است، پیشنهاد مطرح‌شده در گزینه «۲» پیشنهادی بهتر برای دغدغه سعید است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۶۷- گزینه «۳»

(ممبر میببی)

شکل درست عبارت‌های نادرست بدین شرح است:

- اولین خاطره انسان، بسیار قبل‌تر از ۴ سالگی شکل می‌گیرد.

- هرکس بیشتر از حافظه‌اش استفاده کند، دیرتر از دیگران دچار اختلالات حافظه می‌شود.

- ظرفیت حافظه بستگی به نوع آن دارد.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۰)

۶۸- گزینه «۴»

(ممبر رضا توکلی)

مورد اول یک دانش عمومی است که به حافظه معنایی برمی‌گردد، اما دو مورد بعدی دارای زمان و مکان خاص است و به یک تجربه شخصی برمی‌گردد، پس رویدادی است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۶۹- گزینه «۱»

(مهری ماهری)

حافظه بر اساس نوع اطلاعات به دو دسته معنایی و رویدادی تقسیم می‌شود. زمانی که اطلاعات به خاطر سپرده شده زمان و مکان مشخص داشته و بر اساس تجربه شخصی باشند ما با حافظه رویدادی طرف هستیم؛ به مانند درخواست فرزند سمیه از او. از طرف دیگر زمانی که اطلاعات به خاطر سپرده شده از جنس دانش عمومی باشند که بعد شخصی ندارد ما با حافظه معنایی مواجهیم؛ به مانند این اطلاعات که چه ماده غذایی‌ای برای سن فرزند سمیه مورد نیاز است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۷۰- گزینه «۴»

(مهری ماهری)

زمانی که افراد به صورت تجمیعی و پشت‌سرهم مطالب را به خاطر می‌سپارند، بخشی از اطلاعات به سبب تضعیف حافظه فراموش می‌شوند، به مانند عرفان که مطالبی که شب امتحانی خوانده سریع فراموش می‌شوند. همچنین زمانی که مطلبی را دوست نداشته باشیم سخت‌تر آن را به خاطر می‌سپاریم به مانند مرجان که دوست نداشت کتاب خود را به دوستش امانت دهد و به همین خاطر فراموش کرد کتاب را با خود بیاورد. همین‌طور بخشی از فراموشی به سبب رمزگردانی نکردن اطلاعات است؛ به مانند ستاره که رنگ مانتوی معلم خود را رمزگردانی نکرده بود و به همین خاطر بعد از مدرسه نتوانست رنگ آن را به خاطر بیاورد. در نهایت گذشت زمان باعث فراموشی اطلاعات می‌شود به مانند امیر که پس از گذشت چند سال نام هم‌کلاسی‌اش را نمی‌توانست به خاطر بیاورد.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۴)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۷۱- گزینه «۲»

(پرویز ویان - گنبر)

«وَهُوَ الَّذِي» و او کسی است که / «يَقْبَلُ»: می پذیرد، قبول می کند / «الْتَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ»: توبه را از بندگانش (رد گزینه های «۱» و «۳») / «يَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ»: از بدی ها در می گذرد، گناهان را می بخشد (رد گزینه «۴») / «يَعْلَمُ»: می داند (رد گزینه های «۲» و «۴») / «مَا»: آنچه را / «تَفْعَلُونَ»: انجام می دهید (رد گزینه های «۱» و «۴»)

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۳»

(مهیر بیگدلی)

«هذه»: این (رد گزینه «۱») / «البضائع»: کالاها (رد گزینه های «۱» و «۴») / «عازم»: مصمم (اسم فاعل است و نباید تفضیلی ترجمه شود). (رد گزینه «۱») / «المُشْتَرَى»: خریدار (رد گزینه «۲») / «البائع»: فروشنده (رد گزینه های «۲» و «۴») / «بيع»: فروش (رد گزینه «۲»)

در جمله عربی داده شده، معادلی برای «بود» وجود ندارد. (رد گزینه «۱»)

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۴»

(معمود باربرین - یاسوج)

«إكتشف العلماء»: دانشمندان کشف کردند، دانشمندان کشف کرده اند / «سائلاً» آسود: مایعی سیاه (رد گزینه «۳») / «سموه»: آن را نامیدند (رد گزینه های «۱» و «۳») / «فی عصرنا الحاضر»: در دوران کنونی ما (رد گزینه «۲») / «يستفيد»: بهره می برد، استفاده می کند (رد گزینه «۲») / «وقود»: سوخت / «للمعالجة» الأمراض الجلدية: برای درمان بیماری های پوستی (رد گزینه های «۱» و «۲») / «يُصدر»: صادر می کند (رد گزینه های «۲» و «۳») / «قسماً»: قسمتی را، بخشی را / «البلدان الصناعية»: کشورهای صنعتی

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۱»

(روح الله گلشن)

«كادت ... تنتهي»: نزدیک بود تمام شود، داشت تمام می شد (رد گزینه «۲») / «السلام»: صلح، آشتی (در گزینه «۳» ترجمه نشده است.) / «أخذ ... يستفيدون»: شروع به استفاده کردند، شروع کردند استفاده کنند (رد گزینه «۳») / «زادات الحروب»: جنگ ها افزایش یافت («الحروب» اعراب مرفوع دارد، پس فاعل است نه مفعول) (رد گزینه های «۳» و «۴») / «كثرت»: زیاد شد (رد گزینه «۳»)

(ترجمه)

۷۵- گزینه «۱»

(مرتضی کاظم شیروری)

«مصفاة عبادان للنقط»: پالایشگاه نفت آبادان (رد گزینه های «۲» و «۴») / «تعدت»: به شمار می آید (رد گزینه «۲») / «أكبر مصفاة النقط»: بزرگترین پالایشگاه نفت (رد گزینه «۳») / «فی ایران»: در ایران (رد گزینه «۲») / «من مُنتجاتها هي»: از محصولات آن (رد گزینه «۴») / «الغاز المسال»: گاز مایع / «المواد الأولية لمصانع المطاط»: مواد اولیه کارخانه های پلاستیک سازی (کائوچو سازی) (رد گزینه «۲»)

(ترجمه)

۷۶- گزینه «۲»

تشریح سایر گزینه ها:

(ولی بربری - ابهر)

گزینه «۱»: «داء» به معنای «بیماری» است، نه «دوا». همچنین «هرگز» در ترجمه اضافی است.

گزینه «۳»: «لا تطلبوا» فعل نهی مخاطب است و در ترجمه نهی مخاطب از «نباید» استفاده نمی شود، ترجمه درست آن «طلب نکنید» است. همچنین ترجمه صحیح جمله «الجاهل مَيِّتٌ و العالم حَيٌّ» به صورت «نادان مُرده است و عالم زنده است» می باشد.

گزینه «۴»: «إنما» به معنی «فقط، تنها» است که نادرست ترجمه شده است. «حیاء» نیز به معنای «شرم» است نه «زندگی شرافتمندانه».

(ترجمه)

۷۷- گزینه «۳»

(حسین رضایی)

ترجمه صحیح عبارت: سپس به ساحل آورده شدم و هنگامی که چشمم یاز شد، (فعل های جمله مجهول هستند و باید مجهول ترجمه شوند).

(ترجمه)

۷۸- گزینه «۲»

(ولی بربری - ابهر)

«هم میهنان تلاش می کنند»: یحاول المواطنون، یسعی المواطنون، المواطنون یحاولون (رد گزینه «۴») / «در زمینه های مختلف»: فی المجالات المختلفة (رد گزینه «۱») / «برای آباد کردن»: لإعمار (رد گزینه های «۳» و «۴») / «کشور»: البلاد (رد گزینه «۴») / «امیدوارانه»: راجیین، آملمین (نقش حال را دارد، نه صفت ← رد گزینه «۲»)

نکات مهم درسی:

۱- فعل در ابتدای جمله به صورت مفرد می آید، حتی اگر فاعل آن یک اسم مثنی یا جمع باشد.

۲- عموماً در برگرداندن جملات فارسی به عربی، نباید مصدر را به صورت فعل بیابوریم («آباد کردن» مصدر است در حالی که «أن یعمروا» و «یعمرون» فعل هستند.)

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

هیچ کس در این شک ندارد که خوردن غذای سالم، امری بسیار مهم و ضروری برای سلامتی بدن و حفاظت از آن است، اما بسیاری (از افراد) از شروع این گام صرف نظر می کنند بخاطر اعتقادشان به این که این موضوع، به خصوص بعد از سال های طولانی عادت کردن به روش های متفاوت تغذیه، بسیار دشوار است، اما برخی از روش های ساده، موضوع عادت به رژیم غذایی سالم را آسان خواهند کرد.

کارشناسان تغذیه معمولاً به استفاده از ظرف های کم حجم تر برای دوری از خوردن غذای بیشتر، توصیه می کنند؛ ظرف کوچکتر یعنی غذای کمتر و بدین وسیله، تو احساس می کنی که آن غذا برایت کافی است. توصیه می شود که نیمی از ظرف با سبزی یا میوه پر شود پس تو مقدار غذا را کم خواهی کرد و غذای مفیدی خواهی خورد. رنگها در هنگام (غذا) خوردن نقش مهمی را ایفا می کنند، بهتر است که رنگ های ظرف با غذا شبیه هم نباشند، زیرا مغز بین حجم غذا و حجم ظرف تفاوتی قائل نمی شود و انسان غذای بیشتری طلب می کند.

۷۹- گزینه ۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)
مطابق خط اول متن، عبارت «برخی از مردم معتقدند که غذاها بر سلامتی بدن تأثیر نمی‌گذارند!» نادرست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ممکن است رژیم غذایی و عادت‌های روزانه خود را تغییر بدهیم!»
گزینه ۲: «بسیاری از مردم در دوران کنونی هستند که به آنچه می‌خورند، توجه نمی‌کنند!»

گزینه ۳: «انسان می‌تواند با عادت کردن به رژیم غذایی سالم، از بیماری‌ها پیشگیری کند!»

(درک مطلب)

۸۰- گزینه ۴»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)
عبارت «سه روش ساده در متن وجود دارد که ما را به رژیم غذایی سالم نزدیک می‌کند!» صحیح است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «بهرتر است هنگام خوردن برنج، ظرف سفید باشد!» نادرست است. رنگ ظرف و غذا بهتر است مشابه هم نباشد.

گزینه ۲: «فقط به خوردن برخی از غذاهای سالم توصیه می‌شود، زیرا آن‌ها به بدن‌هایمان سود می‌رسانند!» نادرست است.

گزینه ۳: «اگر نصف غذا از سبزیجات و میوه‌ها باشد، قطعاً غذای ما سالم است!» نادرست است، حجم و کیفیت غذا هم بسیار مهم است.

(درک مطلب)

۸۱- گزینه ۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)
در متن درباره «تنوع غذا» صحبت نشده است. «مقدار، کیفیت و ظرف‌های غذا» در متن مطرح شده‌اند.

(درک مطلب)

۸۲- گزینه ۱»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)
«تناول» بعد از حرف مشبّه «آن» آمده است، پس نمی‌تواند فعل باشد و موارد گزینه ۱ «نادرست هستند. «تناول» در این‌جا مصدر از باب تفاعل است.

(تعلیل صرفی و اعراب)

۸۳- گزینه ۴»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)
«نصف» نائب فاعل است و «الطَبَق» مضاف الیه آن محسوب می‌شود.

(تعلیل صرفی و اعراب)

۸۴- گزینه ۳»

(مرتضی کاظم شیرووری)
«یَسْتَخْرِجُ» نادرست است و صحیح آن به صورت «یَسْتَخْرِجُ» می‌باشد. در باب اِسْتِفْعَال، به حرکت‌های تمام حروف در ماضی و مضارع دقت کنید:

ماضی (اِسْتَفْعَلُ)، مضارع (یَسْتَفْعَلُ)

«النَّفَطُ» هم نادرست است، زیرا حرکت حرف «ن» باید کسره باشد (النَّفَطُ).

(ضبط حرکات)

۸۵- گزینه ۲»

(روح‌الله گلشن)
با توجه به ترجمه آیه (مجرمان از چهره‌شان شناخته می‌شوند)، این مفهوم استنباط می‌شود که «ظاهر انسان بیان‌کننده باطنش است.» که با گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ «قرابت مفهومی دارد، اما گزینه ۲» (دوستان در هنگام سختی‌ها شناخته می‌شوند) با آیه داده شده هیچ تناسب مفهومی ندارد.

(مفهوم)

۸۶- گزینه ۴»

(ولی بربری - ابرهر)
در عبارت گزینه ۴ «منحنی» نون وقایه دارد (نون اول، جزء ریشه فعل و نون دوم از نوع وقایه است) اما «لا تحزنی» نون وقایه ندارد، زیرا نون در آن، جزء ریشه فعل (ح ز ن) است. (۱ نون وقایه)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ینصحنی» و «یوقعنی» نون وقایه دارند. (۲ نون وقایه)

گزینه ۲: «یُنقذنی» و «أغرقتنی» نون وقایه دارند. (۲ نون وقایه)

گزینه ۳: «آلمنی» و «عننی» (عن + ن + ی) نون وقایه دارند. (۲ نون وقایه)

نکات مهم درسی:

دقت کنید علاوه بر فعل‌ها، برخی از حروف نیز در هنگام اتصال به ضمیر «ی»، نون وقایه می‌گیرند.

(قواعد فعل)

۸۷- گزینه ۳»

(پیروز ویاں - کنبد)
صورت سؤال، فعلی را می‌خواهد که فاعلش حذف نشده باشد، یعنی فعل معلوم باشد و فاعل داشته باشد. در گزینه ۳، «تحرکت» فعل معلوم و «الستفینة» فاعل آن است.

در سایر گزینه‌ها: «یَسْتَخْرِجُ، تُنْقَلُ و تُحْرَكُ» همگی مجهول هستند و فاعلشان محذوف است.

(انواع جملات)

۸۸- گزینه ۳»

(اسماعیل علیپور)
در این گزینه، حرف جرّ «لِ» به معنی «به سود...» و «علی» به معنی «به ضرر...» با هم متضاد هستند.

(انواع جملات)

۸۹- گزینه ۲»

(هسین رضایی)
«لیت»: ای کاش (برای بیان آرزوی غیرمحمّلت و دور از دسترس است).
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «إِنَّا» (إِن + نا) (از حروف مشبّهة بالفعل برای تأکید جمله پس از خود است): بی‌گمان / «أَلْعَلَّ» (از حروف مشبّهة بالفعل برای بیان امیدواری است):

امید است، شاید

گزینه ۳: «كَأَنَّ» (از حروف مشبّهة بالفعل برای بیان حدس یا تشبیه است):

گوی، مانند

گزینه ۴: «إِنَّ» (از حروف مشبّهة بالفعل برای تأکید جمله پس از خود است): قطعاً / «لَکِنَّ» (از حروف مشبّهة بالفعل برای برطرف کردن ابهام از جمله قبل است) اما، ولی

(انواع جملات)

۹۰- گزینه ۴»

(معمور یادرین - یاسوج)
صورت سؤال، تعیین حال را از ما خواسته است؛ وظیفه حال، بیان حالت و چگونگی یک اسم، در هنگام وقوع فعل است. در گزینه ۴، «مُتَفَكِّرِينَ» حال است که حالت «التلامیذ» را بیان می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مخرجا» مفعول برای فعل «جَعَلَ» است.

گزینه ۲: «باکیاً» خبر «کان» است.

گزینه ۳: «نشیطین» صفت برای «صیادین» است.

(حال)

تاریخ (۳)

۹۱- گزینه «۴»

(زهرا دامیار)
از پیامدهای انقلاب باشکوه انگلستان این بود که منشأ الهی سلطنت نفی و مجلس منشأ قدرت و تعیین کننده اختیارات پادشاه شناخته شد.

(تاریخ (۳)، ایران و میهن در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۲۶ و ۳۰)

۹۲- گزینه «۳»

(امیرحسین کاروین)
معاهده گلداسمیت با هدف جدا کردن بخش‌هایی از سیستان و بلوچستان از ایران و الحاق آن به هندوستان صورت گرفت؛ در حالی که سایر معاهدات در گزینه‌ها با اهداف اقتصادی منعقد شدند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۴)

۹۳- گزینه «۲»

(پواد میربلوکی)
برخی از گزارش‌ها حکایت از چند برابر شدن تولید برخی از اقلام محصولات کشاورزی، به‌ویژه محصولات صادراتی مانند ابریشم، تریاک، تنباکو، پنبه و برنج دارد.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵)

۹۴- گزینه «۳»

(پواد میربلوکی)
اساس نهضت مشروطه، بر مبارزه با استعمار خارجی و استبداد داخلی و تلاش برای برقراری عدالت در مملکت قرار داشت، تا با ایجاد عدالت‌خانه و دارالشورا قدرت و اختیارات پادشاه و حکام را محدود و با اجرای قوانین اسلامی از لجام‌گسیختگی آن‌ها جلوگیری کند.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۶۳)

۹۵- گزینه «۲»

(کنکور سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲ - تیر ماه)
موارد «الف» و «ج» از جمله اقدامات نمایندگان دوره دوم مجلس شورای ملی است.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۷۱ و ۷۶)

تاریخ (۱)

۹۶- گزینه «۴»

(زهرا دامیار)
تحولات دینی عصر ساسانی، از جمله پیشرفت دین مسیح در قلمرو ساسانی و درگرفتن مباحثات اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف، موجب شد موبدان برای اینکه در مقام بحث و جدل، سند و مدرک در اختیار داشته باشند، اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی کنند؛ هرچند همچنان به نقل شفاهی آن رغبت بیشتری داشتند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۱۳۳ و ۱۳۴)

۹۷- گزینه «۴»

(کنکور فارغ از کشور ۱۴۰۰)
آموزه‌های زرتشت با تشویق مردم به کشت و کار، تأثیر به‌سزایی بر انتقال تدریجی آریاییان از زندگی شبانی به زندگی مبتنی بر کشاورزی داشت.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۱۱۴، ۱۱۸ و ۱۲۹)

۹۸- گزینه «۱»

(علی آقاخانپور)
تا زمان داریوش بزرگ، در بیشتر نواحی تحت فرمان حکومت هخامنشی، سکه (پول) رواج چندانی نداشت و مبادله کالا به صورت پایاپای انجام می‌گرفت. حقوق و دستمزدها نیز به صورت کالا پرداخت می‌شد. داریوش، سکه‌هایی با وزن و عیار مشخص ضرب کرد که در سراسر قلمرو هخامنشیان و حتی فراتر از آن اعتبار داشت. سکه طلایی داریوش موسوم به دریک، شهرت فراوان یافت. ضرب سکه طلا در انحصار شاهان بود و شهرها (ساتراپ‌ها) با اجازه پادشاه می‌توانستند سکه نقره ضرب کنند. نظام پولی که داریوش هخامنشی ایجاد کرد، عامل مهمی در بسط و گسترش تجارت داخلی و خارجی بود. هخامنشیان واحدهای وزن و اندازه‌گیری ایلامیان را حفظ کردند و واحدهای تازه‌ای به آن افزودند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۱۲۳ و ۱۲۴)

۹۹- گزینه «۱»

(پواد میربلوکی)
خسرو انوشیروان ضمن پناه دادن به تعدادی از فیلسوفان یونانی که بر اثر تنگ‌نظری امپراتوری روم، به ایران پناهنده شده بودند، با آنان به گفت‌وگوی علمی پرداخت.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۴۲)

۱۰۰- گزینه «۲»

(علی آقاخانپور)
هنر گچ‌بری در زمان اشکانیان رواج یافت و در بناهای کوه خواجه، در سیستان به نهایت ظرافت رسید.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۴۸)

تاریخ (۲)

۱۰۱- گزینه «۴»

(علی آقاخانپور)
شاه عباس اول، برای تحقق هدف ثبات سیاسی و برقراری نظم و امنیت در داخل کشور، امرای سرکش و طغیانگر قزلباش را سرکوب کرد و قدرت سیاسی و نظامی آنان را به‌طور چشمگیری کاهش داد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۹)

۱۰۲- گزینه «۲»

(امیرحسین کاروین)
یکی از منابع عمده درآمد خزانه سلطنتی در زمان شاه عباس اول، تجارت ابریشم بود که تجار اروپایی و شرکت‌های مختلف هند شرقی، مشتری اصلی آن بودند.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۴۶)

۱۰۳- گزینه «۴»

(کنکور سراسری ۱۴۰۰)
مسجد شیخ لطف‌الله به لحاظ وسعت و ابعاد، کوچک‌تر از مسجد جامع عباسی است، اما از نظر فن معماری و زیباشناسی از آثار بی‌ظنیر معماری ایران به‌شمار می‌رود. از ویژگی‌های شاخص هر دو مسجد، کاشی‌کاری هنرمندانه‌ای است که تحسین و شگفتی هر بیننده‌ای را برمی‌انگیزد.
(تاریخ (۲)، ایران از ورورد اسلام تا پایان صفویه، صفحه‌های ۱۵۲ و ۱۵۳)

۱۰۴- گزینه «۲»

(پوار میربلوکی)
موقفیت‌های نظامی مسیحیان در اندلس، جزء عوامل بروز جنگ‌های صلیبی محسوب می‌شود.
(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر بربر، صفحه‌های ۱۶۶ و ۱۶۷)

۱۰۵- گزینه «۴»

(پوار میربلوکی)
در حالی که انسان‌گرایان، انسان را موجودی می‌شمردند که زندگی دنیوی او ارجمند و مهم است، کلیسا مروج این عقیده بود که انسان فقط برای خدمت به خداوند خلق شده است و دنیاگرایی و میل به لذت‌جویی، او را از رسیدن به سعادت و خوشبختی در جهان آخرت باز می‌دارد.
(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر بربر، صفحه ۱۷۶)

جغرافیا (۳)

۱۰۶- گزینه «۲»

(زهره دامیار)
سکونتگاه‌هایی که به قاعده هرم نزدیک‌ترند، آستانه جمعیتی نفوذ کمتری دارند؛ این سکونتگاه‌های کوچک یا کم‌جمعیت خدمات محدودی به ساکنان خود ارائه می‌دهند؛ بنابراین حوزه نفوذ کم‌وسعتی دارند.
سکونتگاه‌هایی که به رأس هرم نزدیک‌ترند، آستانه جمعیتی نفوذ بیشتری دارند؛ این سکونتگاه‌ها جمعیت بسیاری دارند و بزرگ‌ترند و خدمات بیشتری به ساکنان خود و حتی به روستاها و شهرهای مجاور خود ارائه می‌دهند؛ بنابراین حوزه نفوذ گسترده‌تری دارند.
(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۷ تا ۹)

۱۰۷- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)
با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها، به تدریج منطقه مادرشهری به وجود می‌آید. در پیرامون برخی از مادرشهرها، شهرها و شهرک‌های اقماری پدید آمده‌اند.
نکته: از کنار هم قرارگرفتن چندین حومه، شهرک اقماری و دو یا چند مادرشهر، مگالاپلیس (آبرشهر) به وجود می‌آید.
(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۰۸- گزینه «۲»

(کنکور سراسری نوبت اول ۱۴۰۲ - ری ماه)
تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی از وظایف مهم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است.
در طرح‌های هادی روستایی کاربری‌های اراضی روستا شناسایی و نقشه‌های وضع موجود آن تهیه می‌شود. در این طرح‌ها ساماندهی کاربری‌های مسکونی، کشاورزی، خدماتی و نیازها و همچنین چگونگی گسترش روستا

در آینده معین می‌شود و راهکارهایی برای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاها ارائه می‌گردد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۳)

۱۰۹- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)
شکل صورت سؤال اشاره به آمایش سرزمین (تنظیم رابطه انسان، فضای جغرافیایی و فعالیت) دارد.

آمایش سرزمین عبارت است از سامان دادن و نظم بخشیدن به فضای جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها و تجهیزات و امکانات در سطح سرزمین.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۶)

۱۱۰- گزینه «۳»

(مهمر ملک‌آزادی‌زاده)
مراحل کار در سامانه اطلاعات جغرافیایی به سه صورت است که شامل: ۱- ورودی ۲- پردازش ۳- خروجی می‌باشد.
گزاره‌های صورت سؤال با توجه به ویژگی‌های این سه مرحله به ترتیب مربوط به «پردازش، خروجی، ورودی و پردازش» می‌شود.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۳۹)

جغرافیای ایران

۱۱۱- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۱۴۰۰)
چگونگی قرارگیری پدیده‌های طبیعی و انسانی در سکونتگاه‌ها، شکل‌های مختلفی از سکونتگاه‌ها را به‌وجود آورده است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۸۲)

۱۱۲- گزینه «۲»

(زهره دامیار)
با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر از جمله آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچک‌تر یا روستاها آغاز شده است. این پدیده را «شهرگریزی یا مهاجرت معکوس» می‌گویند.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۸۷)

۱۱۳- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)
ساماندهی فعالیت‌های انسان در مکان، براساس توان محیطی می‌تواند از صدمات ناشی از بهره‌گیری انسان از محیط بکاهد و زمینه‌های رسیدن به توسعه پایدار را فراهم سازد.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۸۸)

۱۱۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)
تنوع وضعیت آب و هوایی در ایران، موقعیت مساعدی را برای تولید انواع محصولات زراعی فراهم آورده است. مشکلات تولیدات زراعی باعث شده است کشاورزان در تأمین برخی محصولات زراعی به واردات وابسته باشد.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

فلسفه دوازدهم

۱۲۱- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

مغایرت، می‌تواند مغایرت مفهومی باشد یا مغایرت مصداقی. ممکن است که دو مفهوم با این که مفهوماً مغایر هستند، اما از حیث مصداقی وحدت داشته باشند. مثلاً دو مفهوم «خداوند» و «قادر مطلق» با این که از حیث مفهومی مغایر هستند اما هر دو مصداق واحدی دارند. مفاهیم «وجود» و «ماهیت» نیز به همین صورت هستند. میان این دو مفهوم هیچ مغایرتی در خارج وجود ندارد؛ چون اگر داشت، هر شیء‌ای مرکب از دو جزء وجود و ماهیت می‌شد که هر دو مستقلاً موجود هستند؛ فلذا هر چیزی دو چیز می‌شد و آن دو چیز، خودشان دو چیز دیگر می‌شدند و این تا ابد ادامه می‌یافت. بنابراین می‌توان گفت که وجود و ماهیت از حیث مصداقی مغایرتی ندارند و آنچه به نام «اصل مغایرت وجود و ماهیت» خوانده می‌شود در واقع از جنس مغایرت مفهومی است. (رد گزینیه‌های «۱» و «۲»)

حمل «حیوان ناطق» بر «انسان» و بالعکس، حمل اولی ذاتی است؛ یعنی بی‌نیاز از دلیل است و موضوع و محمول از حیث مفهومی مساوی هستند. اما حمل «موجود» بر «انسان» از آن جایی که از این جنس - اولی ذاتی - نیست و از جنس شایع صناعی می‌باشد، بنابراین نیازمند دلیل است و این نشان‌دهنده مغایرت مفهومی وجود و ماهیت است؛ چون اگر وجود عین ذات انسان بود، در آن صورت هیچ جنبه‌ای از مغایرت میان آن‌ها وجود نداشت. (تأیید گزینه «۳»)

(فلسفه دوازدهم، هستی و نیستی، صفحه ۵)

۱۲۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در رابطه امکانی موضوع هم می‌تواند محمول را بپذیرد و هم می‌تواند آن را نپذیرد. دقت کنید که این به معنای این نیست که همزمان هم محمول بر موضوع حمل می‌شود و هم از آن نفی می‌شود. بلکه منظور این است که محمول می‌تواند یکی از دو حالت را بپذیرد و ترجیحی وجود ندارد (رد گزینه «۴»); به عبارت دیگر عقل نه ناگزیر از قبول آن است و نه ناگزیر از رد آن (تأیید گزینه «۳»). این خود یک رابطه بین موضوع و محمول است که رابطه امکانی نامیده می‌شود، لذا نمی‌توان گفت که هنوز ارتباطی بین موضوع و محمول برقرار نشده است و حالت تعلیق دارد (رد گزینه «۱»). ما این رابطه امکانی را در مقام ذهن و ملاحظه موضوع و محمول بیان می‌کنیم. اما در جهان خارج آن موضوع می‌تواند به واسطه عاملی خارجی از این حالت تساوی خارج شود و محمول را بپذیرد یا نپذیرد. مثلاً یک دیوار با محمول سفیدی رابطه امکانی دارد. یعنی بالقوه می‌تواند سفید باشد یا نباشد. اما در جهان خارج ممکن است یک نقاش دیوار را رنگ کند و این موضوع از حالت تساوی خارج شود و محمول را بپذیرد (رد گزینه «۲»).

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۱۵- گزینه «۲»

(زهرا دامیار)

پیکره‌بندی طبیعی سرزمین ایران، بر خورداری از موقعیت دریایی و خشکی، وجود کوه‌های بلند، دشت‌های وسیع، سواحل گوناگون و بیابان‌های شگفت‌انگیز گردشگری زمین‌گردی (ژئوتوریسم) را ایجاد کرده است. (جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۹۸)

جغرافیا (۲)

۱۱۶- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

کشور ایران، ناحیه سیاسی ملی است. شهرستان‌های استان تهران، ناحیه سیاسی فراملی است. اتحادیه اروپا، ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای) است. (جغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۱۱۷- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

در مرزهای قبل از سکونت یا پیشتاز، حداقل کشمکش سیاسی دیده می‌شود؛ زیرا مردمی که در دو سوی مرز زندگی می‌کنند زمانی ساکن شده‌اند که مرز بین دو کشور از زمان‌های قدیم در نواحی خالی از سکنه وجود داشته است. (جغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه‌های ۱۳۲ و ۱۳۳)

۱۱۸- گزینه «۳»

(زهرا دامیار)

به‌طور معمول، تمرکز قدرت سیاسی و وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی، تمرکز اقتصادی نهادهای مالی و پولی و شرکت‌های بزرگ و ثروت و قدرت در پایتخت‌ها، موجب تبدیل آن‌ها به کلان‌شهرها می‌شود که پیامدهایی چون رشد جمعیت، ترافیک، آلودگی هوا و کمبود مسکن و خدمات را به دنبال دارد. (جغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۳۷)

۱۱۹- گزینه «۳»

(کنکور سراسری نوبت اول ۱۴۰۲ - ری ماه)

مکیندر معتقد بود بخش عمده خشکی‌های جهان، سه قاره به هم چسبیده آسیا و اروپا و آفریقا و جزیره جهانی نام دارد. او در این جزیره جهانی منطقه خشکی اوراسیا را قلعه (دژ) جهان می‌دانست و می‌گفت این منطقه برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترس است. مکیندر بخش مرکزی این منطقه را محور یا قلب خشکی جهان نامید. او معتقد بود که این منطقه، یعنی شرق اروپا، منبع بزرگ قدرت است و هرکس بر منابع آن مسلط شود، می‌تواند بر کل جزیره جهانی و جهان فرمان براند. بنابراین موارد «الف» و «ج» با این نظریه مطابقت دارند.

آلفرد ماهان نظریه قدرت دریایی را مطرح کرد. او فضاهای دریایی و اقیانوسی را در شکل‌گیری قدرت جهانی و کنترل و محاصره قدرت خشکی مؤثر می‌دانست. بنابراین مورد «ب» با این نظریه مطابقت دارد. انگلستان به دلیل دسترسی به آب‌های آزاد و برخورداری از موقعیت جزیره‌ای به قدرت دریایی تبدیل شد و این چنین بر رقیبان خود پیروز شد.

(جغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه‌های ۱۳۴ و ۱۳۵)

۱۲۰- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

تایلند (کشور دنباله‌دار)، اندونزی (کشور چند تکه)، لسوتو و سوازیلند (کشورهای محاطی)، شیلی و نروژ (کشورهای طویل) و لهستان (کشور جمع و جور) هستند. (جغرافیا (۲)، نواهی سیاسی، صفحه ۱۵۰)

۱۲۳- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)
از نظر دکارت و فیلسوفان اسلامی اصل علیت هرچند از تجربه به دست نمی‌آید، اما پایه و اساس هر تجربه‌ای می‌باشد.

گزینه «۱»: دیدگاه خاص فیلسوفان اسلامی و گزینه «۲»: دیدگاه خاص دکارت و گزینه «۴»: بی ارتباط با هر دو گروه است.

(فلسفه دوازدهم، بهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۲۴- گزینه «۳»

(مهم رهایی‌یقا)
استفاده از متخصص، نشانه به کارگیری شخصی متناسب با دانش مربوطه است که به اصل سنخیت و تناسب میان علت و معلول اشاره دارد. این‌که عوامل ناکامی آزمایش را بررسی می‌کنیم، یعنی می‌دانیم که با فراهم شدن مجموعه علت‌های تأثیرگذار، حتماً باید معلول آن به وجود می‌آمد؛ پس طبق اصل وجوب‌بخشی علی و معلولی، ضرورت معلول پس از فراهم شدن علت را باور داریم.

(فلسفه دوازدهم، بهان علی و معلولی، صفحه ۲۰)

۱۲۵- گزینه «۴»

(فیروز نژادنیف - تبریز)
علم ناقص انسان‌ها نسبت به حوادث، هم ممکن است منجر به اتفاق به معنای حوادث پیش‌بینی نشده بشود که با هیچ یک از لوازم علیت مخالف نیست؛ و یا اینکه باعث شود علت ناقصه را به جای علت تامه قرار دهیم و این معنا در ذهن حاصل شود که: «معلول می‌تواند بدون وجود علت پدید آید»، که این معنا رابطه ضروری میان علت و معلول را انکار می‌کند.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از بهان، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۷)

۱۲۶- گزینه «۳»

(مهم رهایی‌یقا)
افلاطون از خدا تحت عنوان مثال خیر یا صانع (دمیورژ) یاد می‌کند. او می‌گوید: «در سوی دیگر، نوعی از هستی وجود دارد که پیوسته ثابت است؛ نه می‌زاید و نه از میان می‌رود و نه چیز دیگری را به خود راه می‌دهد و نه خود در چیز دیگری، فرو می‌شود، نه دیدنی است و نه از طریق حواس دریافتنی است. فقط با تفکر و تعقل می‌توان به او دست یافت و از او بهره‌مند شد.»

برهان حرکت و نیازمندی جهان متحرک به محرک غیرمتحرک، مربوط به ارسطو است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۴)

۱۲۷- گزینه «۳»

(سبا معفرزاده صابری)
برهان مشهور ارسطو در اثبات وجود خدا، «برهان حرکت» نام دارد. او معتقد است که وجود حرکت در عالم نیازمند محرکی است (رد گزینه «۲») که خود آن محرک، حرکت نداشته باشد؛ زیرا اگر آن نیز حرکت داشته باشد، نیازمند یک محرک دیگر خواهد بود و آن محرک دوم نیز به همین ترتیب نیازمند محرکی دیگر است (رد گزینه «۴») و سلسله محرک‌ها تا بی‌نهایت جلو خواهد رفت و چنین تسلسلی عقلاً محال است (رد گزینه «۱»).

دقت کنید که اثبات وجود محرک غیرمتحرک، نتیجه برهان حرکت ارسطو است، نه جزء مقدمات آن.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۴)

۱۲۸- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)
استدلال دکارت در اثبات خدا بدین صورت است:
مقدمه اول: من تصویری از خدایی نامتناهی که قادر و عالم مطلق است و انسان و همه چیز را آفریده، در ذهنم دارم.
مقدمه دوم: از آنجایی که من و تمام مخلوقات دیگر، موجوداتی متناهی هستیم، این تصور نمی‌تواند از ما باشد.

نتیجه: تصویری که من از خدایی نامتناهی که قادر و عالم مطلق است و انسان و همه چیزها را آفریده دارم، از طرف من یا هر موجود متناهی دیگری نیست و از طرف خود آن موجود نامتناهی می‌باشد که آن را خدا می‌نامیم.
با توجه به مقدمات این استدلال، ما اگر مفهوم خدا را مفهومی متناهی بدانیم، مقدمه اول ابطال می‌شود. (رد گزینه «۱») اگر ما ذهن انسان را قادر به ساخت تصویری از مفاهیم نامتناهی بدانیم یا نشان دهیم که حصول چنین تصویری در ذهن انسان منشأ بشری دارد، مقدمه دوم ابطال می‌شود. (رد گزینه‌های «۲» و «۳») اما تاهی وجود انسان، به این معنی که انسان و تمام مخلوقات دیگر، موجوداتی متناهی هستند، استدلال دکارت را ابطال نمی‌کند و اتفاقاً بخشی از مقدمه دوم استدلال او است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۲۹- گزینه «۴»

(همیر سوربان)
کانت در حقیقت ضرورت وجود خدا (نیاز ضروری انسان به خدا) را اثبات کرد، نه وجود خدا را. اما تا وجود چیزی اثبات نشود، نمی‌توان توقع داشت که آن چیز منشأ آثار باشد و واقعاً نیاز انسان را برطرف کند. بنابراین نیاز انسان به داشتن پشتوانه‌ای برای اخلاق حقیقتاً برطرف نخواهد شد و زندگی از پوچی در نخواهد آمد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اشکال هیوم در مبنای معرفت‌شناختی اوست که سبب می‌شود برهان‌های عقلی محض را نپذیرد. بنابراین نقد او باید مبنای او را نقد کنیم، نه اینکه برهانی بیاوریم که او قبولش نمی‌کند.

گزینه «۲»: دکارت نمی‌گفت چون خدا را تصور می‌کنیم، وجود دارد! بلکه می‌گفت چون چنین تصویری نمی‌تواند از سوی موجودات متناهی باشد، پس باید خدای نامتناهی وجود داشته باشد که این تصور را به ما داده باشد.

گزینه «۳»: برهان نظم وجود یک خالق ناظم را اثبات می‌کند، نه فقط یک ناظم را.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

۱۳۰- گزینه «۲»

(همیر سوربان)
کرگور، جیمز و برگسون از هیچ استدلالی برای حل بحران معناداری زندگی استفاده نمی‌کردند. بلکه براساس عشق، عرفان و تجربه‌های درونی به خدا باور پیدا می‌کردند و این باور را برطرف‌کننده بحران می‌دانستند. اما

۱۳۴- گزینه «۲» (مهمر آقاصالح)
از آن جایی که استقرای تعمیمی براساس تخمین بنا شده است، نمی‌توان از آن نتیجه یقینی گرفت.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۶)

۱۳۵- گزینه «۳» (فرهار قاسمی نژاد)
در استقرای تعمیمی هر چقدر نسبت تعداد نمونه‌ها به جامعه آماری (نه جامعه آماری!) بیشتر باشد، استقرا قوی‌تر خواهد بود.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۵ تا ۴۷)

۱۳۶- گزینه «۳» (مسین آفونری راهنمایی)
این گزینه یک استقرای تعمیمی است؛ اما مغالطای در آن وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزینه قیاس است چون در آن از یک حکم کلی صادق شروع کرده‌ایم و سپس نتیجه‌ای جزئی نیز گرفته‌ایم که صادق است. گزینه «۲»: مغالطه تعمیم شتاب‌زده است. با دیدن دو مورد نتیجه می‌گیرد که کل معلمان فحاش هستند.

گزینه «۴»: مغالطه تعمیم شتاب‌زده است. با دیدن یک نمونه و حتی چند نمونه نمی‌توان حکم کلی داد.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۵ تا ۴۷)

۱۳۷- گزینه «۲» (علیرضا نصیری)
در استقرای تمثیلی و تعمیمی، هر دو، ما از مقدمات جزئی، استنتاج خود را به عمل می‌آوریم. در استقرای تعمیمی از مقدمات جزئی، نتیجه‌ای کلی به دست می‌آوریم، اما در استقرای تمثیلی از مقدماتی که جزئی هستند به یک حکم جزئی دیگری می‌رسیم. بنابراین کلیت مقدمات از تشابه‌های این دو قسم از استقرا محسوب می‌شود و کلیت نتیجه از تفاوت‌های آن‌ها. (رد

گزینه‌های «۱» و «۴»)

در هر دوی این مقدمات، حمایت مقدمات از نتیجه قطعی نیست. به تعبیر دیگر می‌توان گفت که عدم قطعیت نتیجه از شباهت‌های این دو قسم از استقرا است. البته باید دانست که این موضوع بدین معنی نیست که نتیجه چنین استدلال‌هایی همواره غیرصادق هستند. (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۷)

۱۳۸- گزینه «۳» (مهمر آقاصالح)
از آن جاکه پزشک برای بیماران مختلف از این دارو استفاده کرده است و نمونه‌های آن تصادفی می‌باشند، پس استدلال بیان شده در این گزینه قوی است.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از آن جاکه یک حکم جزئی داده‌ایم، بنابراین این یک استدلال استقرائی تمثیلی است.

گزینه «۲»: در استقرای تعمیمی، از بررسی چند مورد جزئی، به حکم کلی می‌رسیم نه از بررسی تمام موارد جزئی.

گزینه «۴»: از آن جاکه با یک مثال نقض، حکم کلی استدلال استقرائی تعمیمی رد شده است، این یک استدلال استقرائی قوی نیست.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۶)

کانت استدلال می‌کند که اخلاق به پشتوانه باور به خدا و ماوراءالطبیعه نیاز دارد و بر این اساس زندگی انسان را دارای معنای حقیقی و متعالی می‌داند و از پوچی و بی‌هدفی خارج می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برعکس این مطلب درست است؛ یعنی کانتینگهام از چنین استدلالی استفاده می‌کند، نه برگسون.

گزینه «۲»: کانت وجود خدا را اثبات نکرد، بلکه ضرورت وجود او را اثبات کرد.

گزینه «۴»: جیمز هم از چنین استدلالی و به طور کلی از استدلال استفاده نکرد و چیزی را به اثبات نرساند. بلکه براساس باورهای شخصی، خدا را پذیرفت. بنابراین عدم استفاده از استدلال برای اثبات وجود خدا، از طریق عشق، عرفان و تجربه درونی نقطه اشتراک کانتینگهام با جیمز است، نه نقطه اختلاف.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۹)

منطق

۱۳۱- گزینه «۲» (فیروز نژادنیف - تبریز)
یکی از روش‌ها در توضیح و فهم مطالب، تمثیل است نه استقرای تمثیلی. توجه کنید که تمثیل غیر از استقرای تمثیلی است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۵)

۱۳۲- گزینه «۴» (مهمر رضایی‌بغا)
در استقرای تمثیلی از مشابهت ظاهری دو امر جزئی، حکم یکی را به دیگری تسری می‌دهیم. گزینه «۱» می‌گوید چون برخی انسان‌ها شیطان‌صفت هستند و فقط ظاهری شبیه انسان دارند، پس نباید با آن‌ها دوستی کرد. پس به ضعف استقرای تمثیلی اشاره می‌کند. گزینه «۲» می‌گوید از مقایسه و استقرای تمثیلی ضعیف، مردم به خنده آمدند. گزینه «۳» می‌گوید اگر از روی شباهت ظاهری حکم دهیم، آنگاه باید پیامبر و ابوجهل یکسان می‌شدند. در حالی که این استقرای تمثیلی ضعیف و نارواست. اما گزینه «۴» می‌گوید چون سگ اصحاب کهف با آنان همراه شد و شباهت پیدا کرد، اتفاقاً در مسیر نیک آن‌ها، به انسانیت رسید.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۳)

۱۳۳- گزینه «۲» (سبا بعفرزاده صابری)
ابتدا این کودک با دیدن چند نمونه جزئی در بیمارستان از افرادی که روپوش سفید داشته و دکتر بوده‌اند، ترسیده و یک نتیجه‌گیری و تعمیم کلی انجام داده و استدلال کرده است که هرکس روپوش سفید داشته باشد، دکتر است (استقرای تعمیمی) و سپس از این مقدمه کلی یک نتیجه جزئی گرفته است که چون این زن نیز دارای روپوش سفید است، پس دکتر است. (نتیجه جزئی از کلی = قیاس)

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۱ تا ۵۰)

۱۳۹- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)
گزینه‌های «۱، ۲، ۴» از آنجایی که تمام حالات ممکن را طرح و رد و بررسی نکرده‌اند، بنابراین از جنس استقرا خواهند بود؛ چون حمایت مقدمات از نتیجه نسبی است. اما در گزینه «۳» تمام حالت‌ها بررسی شده‌اند و از بین چهار مورد، سه مورد با قطعیت رد شده و بنابراین قطعاً مورد چهارم جواب خواهد بود و به خاطر قاطع بودن حمایت مقدمات از نتیجه، بنابراین از جنس قیاس است و می‌توان گفت که قیاسی از جنس قیاس استثنایی انحصالی حقیقی است که در درس ۹ منطق بررسی خواهد شد.
(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۰)

۱۴۰- گزینه «۴»

(پرگل رهیمی)
در استقرای تعمیمی، تک‌تک افراد جامعه آماری را بررسی نمی‌کنیم و از نمونه‌های تصادفی استفاده می‌کنیم. بنابراین مبنای آن بر اساس تخمین بنا شده است.
در صورتی که از مقدمات جزئی به نتیجه کلی‌تری برسیم که احتمال کذب آن وجود داشته باشد، استدلال را «استقرای تعمیمی» می‌نامیم.
(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

فلسفه یازدهم

۱۴۱- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
دانش بشر به دو صورت پیشرفت می‌کند و کامل‌تر می‌شود:
اول، با دستیابی به دانش‌های جدید درباره اشیا و دوم، از طریق پی بردن به اشتباهات گذشتگان و تصحیح معلومات آن‌ها.
در این متن، فرد موردنظر ابتدا به دانش جدید می‌رسد که دوستش از آن خبر نداشت (مسدود شدن خیابان) و بعد به اشتباه او (آدرس غلط) پی می‌برد و به تصحیح آن می‌پردازد. (گرفتن آدرس درست از اهالی محل)
(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۸)

۱۴۲- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)
مؤلف در کتاب درسی بیان کرده‌است که: «یکی از ویژگی‌های انسان، توانایی شناختن است. ما اشیا و پدیده‌های پیرامون خود را شناسایی می‌کنیم و از طریق این شناخت با آن‌ها ارتباط برقرار کرده و از آن‌ها استفاده می‌نماییم.» و بنابراین می‌توان گفت که ارتباط با غیر از نشانه‌ها و لوازم شناخت محسوب می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: وقوع خطا در شناخت نه تنها به معنی تزلزل امکان شناخت نیست بلکه امکان آن را نشان می‌دهد. چون زمانی ما می‌توانیم به این درک برسیم که در شناخت ما خطا رخ داده است که از پیش بپذیریم که شناخت امکان‌پذیر است.

گزینه «۳»: جای مفاد مطرح شده در این گزینه برعکس بیان شده است. امکان استفاده از اشیا نشانه حصول شناخت است، نه برعکس.

گزینه «۴»: شناخت انسان محدود است و نمی‌توان گفت که به نوعی عدم تنهایی (بی‌نهایت بودن) در آن وجود دارد و در نتیجه میان امکان شناخت و نامحدود بودن آن هیچ ملازمه‌ای برقرار نیست.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶)

۱۴۳- گزینه «۱»

(پرگل رهیمی)
معرفت همان دانستن و آگاهی نسبت به چیزی (اطراف) است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۲»: این گزینه به این دلیل غلط است که ممکن است برخی تصورات موهوم و خیالی نیز در ذهن انسان باشد که در خارج وجود ندارند؛ به همین خاطر نمی‌توان گفت هر تصویری نشان‌دهنده شناخت است.
گزینه «۳»: معنا و مفهوم معرفت و شناخت روشن است و نیازی به تعریف ندارد؛ هرچند که می‌توان تعاریف لفظی و مصداقی از آن ارائه کرد.
گزینه «۴»: با این که خود شناخت و معرفت بدیهی است، اما ممکن است کسی معنای لفظ آن را نداند و نیاز به ارائه تعریف لغوی داشته باشد.
(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۱۴۴- گزینه «۳»

(میر سوریان)
فهم چیستی معرفت یک بحث معرفت‌شناختی است. از این‌رو باید در معرفت‌شناسی به عنوان بخشی از فلسفه بررسی شود. روش فلسفه در بررسی هر چیزی فقط عقلی است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: عقل انسان نمی‌تواند چیستی معرفت را تعریف کند. ولی آن را به صورت بدیهی می‌فهمد. یعنی از مفاهیم و تصورات اولیه و بی‌نیاز از تعریف است.

گزینه «۲»: فهم معنای معرفت، بدون قبول واقعیت هم ممکن است. کافی است بتوانیم فرض کنیم واقعیتی هست و می‌توان آن را شناخت تا بفهمیم معرفت چیست، البته پذیرش امکان شناخت مستلزم قبول واقعیت است. زیرا تا واقعیتی برای شناختن نباشد، شناخت ممکن نخواهد بود. ولی در تصور مفاهیم نیازی نداریم آن‌ها را واقعی بدانیم. مثلاً ما مفهوم دیو را می‌فهمیم در حالی که واقعیت ندارد. توجه کنید که گرگیاس که هیچ واقعیتی را نمی‌پذیرد هم از واژه شناخت استفاده می‌کند و معنای آن را می‌فهمد. این نشانه‌ای است برای اینکه برای فهم چیستی معرفت، لازم نیست آن را ممکن بدانیم و واقعیتی برای شناختن را قبول داشته باشیم.
گزینه «۴»: فهم چیستی معرفت همان فهم چیستی دانستن است، نه اینکه با استفاده از آن حاصل شود.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۱۴۵- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)
هم معنا و هم امکان شناخت از امور بدیهی هستند که به صرف تصور آن‌ها، مورد تصدیق واقع خواهند شد. (رد گزینه‌های «۱» و «۴») البته این موضوع بدین معنا نیست که امکان شناخت تا کنون مورد انکار واقع نشده‌باشد. در تاریخ فلسفه بوده‌اند کسانی که منکر امکان شناخت شده‌اند و به عنوان مثال گرگیاس که یکی از سوفسطائیان است، از این قبیل به شمار می‌رود. (رد گزینه «۲») ولی باید دانست که هرچند انکار لفظی آن ممکن است، اما نمی‌شود به صورت عملی آن را انکار کرد؛ چون انکار عملی آن مستلزم آن است که فرد هیچ کاری نکند: غذا نخورد، آب نیشامد و نخواهد و ... و چنین چیزی غیرممکن خواهد بود. بنابراین شکاک مطلق (کسی که در اصل توانایی شناخت و امکان آن شک می‌کند) هر چند به لفظ منکر شناخت است، اما امکان ندارد که به صورت عملی نیز دست از زندگی بشوید و به صورت عملی منکر شناخت شود.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

اقتصاد

۱۵۱- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمانهای)

الف) دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشد.

ب) سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند.

ج) بازی اقتصاد نیازمند یک داور است که به آن دولت می‌گویند. دولت با عملکرد درست خود می‌تواند تخصیص‌های بهینه‌ای برای اقتصاد به وجود آورد.

د) تیرهای چراغ برق، خدمات پلیس، بوستان، آتش‌نشانی و پل‌ها متعلق به یک نفر نیستند و می‌توانند توسط افراد زیادی هم‌زمان استفاده شوند و شما نمی‌توانید مردم را از استفاده آن محروم سازید، بنابراین کالای عمومی محسوب می‌شوند.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوسته، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۸)

۱۵۲- گزینه ۳»

(سیرمهر مدنی دینانی)

- مالیات‌های مستقیم خود به دو دسته مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد تقسیم می‌شوند. اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی (پرداخت‌کننده مالیات) است. مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، مالیات بر ارث است که از اموال و دارایی‌های باقی‌مانده شخص فوت‌شده، دریافت می‌شود.

- یکی از انواع مالیات‌های غیرمستقیم، عوارض گمرکی است. حقوق و عوارض گمرکی در واقع مالیات هر کشور بر صادرات و واردات کالاهای مختلف است که با نام «تعرفه‌های گمرکی» نیز شناخته می‌شود. این نوع از مالیات‌ها، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند و به جز اینکه یکی از راه‌های درآمدزایی دولت‌ها هستند، معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند.

- بررسی قسمت سوم در گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است؛ در مالیات بر ارزش افزوده، مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود؛ به عبارت دیگر کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

۱۴۶- گزینه ۱»

(عمید سوریان)

اینکه انسان می‌تواند اشیا را بشناسد به این معناست که آن‌ها را همان‌گونه که هستند، می‌تواند بشناسد. زیرا در غیر این صورت، جهل مرکب است و جهل مرکب را شناخت نمی‌دانیم. البته گاهی با مسامحه سخن از خطای شناخت می‌گوییم که به این معناست که باوری که می‌پنداشتیم یک «شناخت» و طبعاً «مطابق واقع» است، در حقیقت، «شناخت» نبوده بلکه یک پندار و جهل مرکب بوده است. اما غیر از زمانی که از خطای شناخت سخن می‌گوییم، همواره «شناخت» همان «باور مطابق واقع» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: اینکه انسان می‌تواند در شناخت اشیا خطا کند، قابل جمع است با اینکه می‌تواند گاهی هم خطا نکند. همین که گاهی در شناخت خطا نکنیم، کافی است برای اینکه بگوییم می‌توانیم اشیا را بشناسیم.

گزینه «۳»: حتی اگر فقط همین امور محسوس را بشناسیم، باز هم می‌توانیم بگوییم که توانا بر شناخت اشیا هستیم.

گزینه «۴»: اگر همواره معرفت به امور برخلاف واقعیتشان باشد، یعنی هیچ‌گاه معرفت حقیقی حاصل نمی‌شود و این با توانا بودن انسان بر شناخت سازگار است.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶)

۱۴۷- گزینه ۴»

(موسی سپاهی - سراوان)

سوفیست‌ها به علت استفاده از مغالطه‌های مختلف در گفت‌وگوها و در محاکم قضایی، گزاره‌های باطل را حق جلوه می‌دادند.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۷)

۱۴۸- گزینه ۱»

(مهرآقا صالح)

اینکه گرگیاس می‌گوید: اگر جهان وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست، دارای تناقض است و خودش، مفهوم خود را نقض می‌کند. همان‌طور که شخص دیگری که ادعا می‌کند که به اعتقادات دیگران کار نداشته باشید، در ادامه گفتار خود با اعتقاد کسانی که «اعتقادات دیگران را نقد می‌کنند» مبارزه می‌کند.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۱۴۹- گزینه ۴»

(فرهاد قاسمی نژاد)

تصحیح و تکمیل دانش که منجر به پیشرفت دانش شده است، دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت یا همان امکان شناخت است.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۱۵۰- گزینه ۴»

(پرکل رحیمی)

نظریه وجود منظومه‌های دیگر در کیهان، از نوع دستیابی به علم جدید است و عدم اعتقاد به زمین تخت‌گرایی نیز از جمله موارد تصحیح معلومات گذشتگان است.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۸)

ماليات جمع آوری شده توسط فروشنده

$$100 \times \frac{\text{ماليات جمع آوری شده توسط فروشنده}}{\text{قيمت کالا}} = \text{نرخ ماليات بر ارزش افزوده}$$

$$15\% = 100 \times \frac{4,500}{30,000} = \text{نرخ ماليات بر ارزش افزوده}$$

ب) ارزش افزوده محصول در هر مرحله، از تفاضل قیمت محصول در مرحله قبل از قیمت محصول در همان مرحله به دست می آید و به معنای آن است که فروشنده چه ارزشی به کالا اضافه کرده است.

قیمت کالا در مرحله دوم - قیمت کالا در مرحله سوم = ارزش افزوده مرحله سوم

$$\text{تومان } 30,000 - 60,000 - 90,000 = \text{ارزش افزوده مرحله سوم}$$

ج) در مرحله سوم «اعتبار ماليات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده» برابر با همان میزان «ماليات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده» در مرحله دوم است.

د) مجموع ماليات بر ارزش افزوده جمع آوری شده برابر با همان ماليات بر

ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر است، با توجه به اینکه نرخ ماليات برابر با ۱۵ درصد است، خواهیم داشت:

= ماليات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله سوم

نرخ ماليات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در مرحله سوم

$$\text{تومان } 13,500 = 90,000 \times \frac{15}{100}$$

ه) ماليات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده در هر مرحله برابر است با تفاضل ماليات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل از میزان ماليات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در آن مرحله، در نتیجه با توجه به اطلاعات جدول، خواهیم داشت:

= ماليات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده در مرحله دوم

- ماليات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم

ماليات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله اول

$$\text{تومان } 4,500 = 9,000 - 4,500$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۱۵۵- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

الف) همان طور که ما انسان‌ها ملیت داریم، کالاها هم «ملیت» دارند. با این حال جالب است بدانید که برخی محصولات، به‌ویژه محصولاتی که از فناوری‌های پیشرفته‌تری بهره می‌برند، ممکن است «چندملیتی» باشند.

گزینه «۲»: نادرست است؛ در کشورهایی که ساز و کار ماليات بر ارزش افزوده در آن‌ها برقرار است، کسب و کارها، منبع ماليات را از فروش خودشان جمع آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.

گزینه «۳»: صحیح است.

گزینه «۴»: صحیح است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۱۵۳- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

الف)

ماليات بر درآمد + ماليات بر دارایی = ماليات مستقیم

$$\text{میلیون تومان } 85 = 70 + \left(\frac{1}{8} \times 120\right) = \text{ماليات مستقیم}$$

ب)

مهم‌ترین نوع ماليات: ماليات بر درآمد

$$\text{میلیون تومان } 15 = \frac{1}{8} \times 120 = \text{ماليات بر درآمد}$$

ج)

مهم‌ترین نوع ماليات بر دارایی = ماليات بر ارث

$$\text{میلیون تومان } 14 = \frac{1}{5} \times 70 = \text{ماليات بر ارث}$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۱۵۴- گزینه «۳»

(آخرین ساپری)

الف) راه‌حل اول:

= قیمت فروش با ماليات بر ارزش افزوده در هر مرحله

(نرخ ماليات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در آن مرحله) + قیمت کالا در آن مرحله

در مرحله اول داریم:

$$34,500 = 30,000 + (30,000 \times x) \Rightarrow x = \frac{34,500 - 30,000}{30,000}$$

$$\Rightarrow x = \frac{4,500}{30,000} = \frac{15}{100}$$

در نتیجه نرخ ماليات بر ارزش افزوده برابر با ۱۵ درصد است.

راه‌حل دوم:

برای به‌دست آوردن نرخ ماليات بر ارزش افزوده باید ببینیم ماليات جمع آوری شده توسط فروشنده، چند درصد قیمت کالا در آن مرحله را تشکیل می‌دهد.

(ب) عوامل روی آوردن کشورها به مبادله:

۱- یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها (مانند: مونتاژ کالای کره‌ای در کشور اندونزی)

۲- یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری (مانند: کشورهای توسعه‌یافته در سطح فناوری بالاتری نسبت به کشورهای در حال توسعه قرار دارند.)

۳- تفاوت‌های اقلیمی و آب و هوایی (مانند: خشکبار در وضعیت آب‌وهوایی برخی نقاط ایران تولید می‌شود.)

(ج) صادرات کالاها به تولیدکنندگان اجازه می‌دهد تا محصولات خود را در بازارهای بزرگ‌تری به فروش برسانند و به منظور رقابت با تولیدکنندگان دیگر، به تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار شوند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۶۹ و ۷۱)

۱۵۶- گزینه «۲»

(زهراممیری)

- گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهای دیگر دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.

- هر چند تجارت خارجی و تمرکز بر مزیت‌های مطلق یا نسبی دارای مزایای فراوانی است؛ اما باید در نظر داشته باشیم که این فعالیت گروهی، به قدرت و استقلال اقتصادی کشور، آسیبی نزند.

- وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری مثل دارو، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه انرژی (مانند: نفت، انرژی هسته‌ای و انرژی‌های نو)، صنایع نظامی و دفاعی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه رقیب یا دشمن و نهایتاً ضعف و وابستگی یک کشور شود.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۵۷- گزینه «۳»

(آفرین‌ساهری)

- کسب و کارهای شخصی مثل بنگاه‌ها، مغازه‌ها و ... فقط یک‌بار مالیات بر درآمد می‌دهند.

- مالیات بر مصرف با هدف کاهش رفتار نامطلوب گرفته می‌شود و می‌تواند میزان استفاده از بنزین و ماشین‌آلات را کاهش دهد.

- برای حمایت از صنایع داخلی (جلوگیری از ورود کالاهای خارجی)، تعرفه‌های گمرکی اعمال می‌شود.

- مالیات بر خدمات شهرداری مثل ساخت بزرگراه، از نوع «عوارض شهرداری و خدماتی» است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوسته، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳ و ۶۶)

۱۵۸- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

هزینه فرصت تولید گندم در کشور B (صرف‌نظر کردن از تولید ۵ تن پنبه) کمتر از هزینه فرصت تولید گندم در کشور A (صرف‌نظر کردن از تولید ۱۰ تن پنبه) است و همین امر باعث می‌شود تا کشور B منابع کمیاب خود را بیشتر به تولید گندم اختصاص دهد. بنابراین کشور B در تولید گندم مزیت نسبی دارد.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

۱۵۹- گزینه «۱»

(مبین فرزینی)

بررسی عبارات صورت سؤال:

الف) صحیح است.

ب) غلط است؛ در بازارهای عوامل تولید، دولت منابع و عوامل تولید را از خانوارها خریداری و مبالغ را تحت عنوان اجاره، مزد یا سود به خانوارها پرداخت می‌کند. در بازار محصولات، دولت کالاها و خدمات را خریداری و مبالغ را تحت عنوان قیمت آن کالاها و خدمات پرداخت می‌کند.

ج) صحیح است.

د) صحیح است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوسته، صفحه ۵۹)

۱۶۰- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

- معتقدان به تفکر سوسیالیسم بر این باورند که سرآغاز همه ظلم‌ها، مالکیت خصوصی است و از این رو یا باید احزاب با مالکیت خصوصی مبارزه کنند و یا اینکه دولت‌ها موظفانند با قراردادن قوانینی سخت‌گیرانه بر مالکیت و سرمایه‌اندوزی، جلوی ظلم و ستم سرمایه‌دارها را بگیرند و از افشار ضعیف حمایت کنند.

- معتقدان به سرمایه‌داری از ایده آزادی تجارت خارجی و کاهش تعرفه‌ها دفاع می‌کنند.

- در نظام اقتصاد اسلامی (نظام اقتصادی عدالت‌بنیان) افزایش ثروت افراد نباید موجب اختلافات طبقاتی شود و به سخن دیگر افزایش رفاه اقتصادی یک نفر مقید به افزایش رفاه اقتصادی دیگران است.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)